Verslag openbare vergadering Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën inzake de Programmabegroting 2024 D.D. 24 oktober 2023

Datum verslag	27 oktober 2023
Locatie	Stadhuis, raadzaal
Verslag door	Hans Kammeraad (Kammeraad Tekstservice)
Vaststelling verslag	

Aanwezigen:
Avondvergadering
De voorzitter, de heer R. Peters, en van het college de wethouder mevrouw S. Schilderman en voorts de leden: de heer F. Claasen (GroenLinks), de heer J. Vasters (D66), mevrouw H. Assen (PvdA), de heer J. Raaymakers (PvdA), mevrouw M. Ramaker (VVD), de heer J. Vintges (VVD), mevrouw E. Kendir (Student & Starter), de heer R. Snijder (Student & Starter), de heer B. van Steeg (CDA), mevrouw J. Zwinkels (CDA), de heer M. van Heuven (Partij voor de Dieren), de heer R. van de Graaf (ChristenUnie), de heer I. Simşek (DENK) en van de griffie de commissiegriffier mevrouw D. Rijnders en de commissiesecretaris.

1. Opening
De voorzitter opent de vergadering om 20:00 uur en heet iedereen welkom.
Vanavond wordt de programmabegroting 2024 en de bijbehorende raadsvoorstellen besproken. De gemeenteraad besluit tijdens de raadsvergadering van 9 november over de programmabegroting en de bijbehorende raadsvoorstellen.

Mededelingen
Mevrouw Assen (PvdA) deelt mee dat zij gedurende 1,5 week de heer Van der Zweth vervangt.
De voorzitter zegt dat een afmelding is ontvangen van de PVV, BIJ1 en VOLT.
Het college heeft geheime stukken meegestuurd maar er is geen verzoek ontvangen om de geheime stukken te bespreken.

2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2024

2.a.1 Raadsbrief Beantwoording raadsvragen en erratum Programmabegroting 2024 en Tweede Bestuursrapportage 2023

2.a.2 Raadsbrief Erratum Programmabegroting 2024

2.a.3 Raadsbrief Nazending Beantwoording schriftelijke raadsvragen Programmabegroting 2024 en Tweede Bestuursrapportage 2023

2.b. Raadsvoorstel Tweede Bestuursrapportage 2023

2.c Raadsvoorstel Verordening afvalstoffenheffing 2024

2.d Raadsvoorstel Verordening begraafplaatsrechten 2024

2.e Raadsvoorstel Verordening brug- schut - en havengelden 2024

2.f Raadsvoorstel Verordening hondenbelasting 2024

2.g Raadsvoorstel Verordening leges 2024

2.h Raadsvoorstel Verordening leges omgevingsvergunning 2024

2.i Raadsvoorstel Verordening marktgelden 2024

2.j Raadsvoorstel Verordening Parkeerbelasting 2024

2.k Raadsvoorstel Verordening Precariobelasting 2024

2.l Raadsvoorstel Verordening Rioolheffing 2024

De voorzitter geeft aan dat vanavond de financiën van de begroting in 2 termijnen worden besproken. Daarbij wordt de gebruikelijke spreekvolgorde bij begrotingsdebatten gehanteerd. Hieraan voorafgaande geeft hij het woord aan de voorzitter van de Adviescommissie Controle en Financiën, mevrouw J. Zwinkels.

Mevrouw Zwinkels wil allereerst namens de adviescommissie alle ambtenaren bedanken die zo hard aan de nieuwe opzet van de programmabegroting hebben gewerkt om de leesbaarheid te vergroten. Vanuit de adviescommissie wordt voor de volgende 3 onderwerpen aandacht gevraagd. Ten eerste wederom aandacht voor de realisatiekracht van de ambities in de begroting. Dit is een terugkerende discussie in de raad. Er wordt volgens de adviescommissie elk jaar veel geld vooruitgeschoven en in hoeverre is de begroting de komende jaren uitvoerbaar? Gaan alle gewenste investeringen wel worden uitgevoerd en hoe wordt voorkomen een stapeling van opgaven, ambities en taken en welke concrete stappen kunnen worden uitgevoerd om hier zicht op te krijgen?
Ten tweede, bij de behandeling van de voorjaarsnota 2023 zijn scenario's toegezegd voor de bezuinigingen in verband met het tekort vanaf het jaar 2026. De adviescommissie vindt het belangrijk dat tussen nu en de voorjaarsnota van volgend jaar, 2024, het een goed moment is om de uitgangspunten te delen met de gemeenteraad zodat daar met elkaar over kan worden gesproken. Bij het raadsvoorstel Sturen en verantwoorden is dit ook gedaan en dit zou hier ook goed kunnen werken.
Ten derde, de leesbaarheid van de programmabegroting. Die is sterk verbeterd en de invoering van het nieuwe beleidskader gaat nog verder bijdragen is de verwachting van de adviescommissie. De griffie zal na de raadsbehandeling een evaluatie uitzetten. Graag wordt nog aandacht gevraagd voor de volgende 2 punten ten aanzien van de leesbaarheid. Allereerst hoe worden met elkaar duidelijke indicatoren geformuleerd in de beleidsnota's. Dat is namelijk niet heel makkelijk gebleken in het verleden en hoe gaat dit nu wel gerealiseerd worden? Tot slot, de investeringen en de bijbehorende kapitaallasten zijn een groot onderdeel van de programmabegroting. Tijdens de zomersessie is hier gesproken over het thema Grip op investeringen samen met de ambtelijke organisatie en de meerjarenplannen zoals de MPR kunnen nog echt qua leesbaarheid worden verbeterd naast bijvoorbeeld de spelregels bij de onderbesteding op de investeringen. Begrepen is dat aan verbetering wordt gewerkt en de adviescommissie onderschrijft dat dit de reden is van de thema's.

Zij spreekt haar hartelijke dank uit aan mevrouw Rijnders die de adviescommissie weer heeft geholpen bij de voorbereidingen van deze reflectie.
De voorzitter geeft aan dat de wethouder deze vragen zal beantwoorden in de eerste termijn.

Mevrouw Ramaker (VVD) constateert dat de begroting voor 2024 minder pagina's telt en meer inzicht biedt in wat vrije speelruimte is voor de gemeente en wat wettelijk of anderszins vastligt aan afspraken. Daar wil de VVD complimenten voor uitspreken. Het is ook fijn om te ervaren dat het college, en specifiek de wethouder Financiën, meedenkt met de raad en naar meer sturing en verantwoording. In de vorm van de begroting is zeker een slag gemaakt. Alleen, over de inhoud van de begroting maakt de VVD zich wat zorgen. Zorgen over het gegeven dat jaar in jaar uit meer begroot wordt dan gerealiseerd. Dus dat meer geld wordt bestemd voor ambities, projecten, opgaves, ontwikkelingen dan uiteindelijk concreet zichtbaar wordt. Dat werd net ook al door de voorzitter van de adviescommissie gezegd en zichtbaar en concreet voor de raad en voor de inwoners. Keer op keer blijft er veel te veel geld op de plank liggen en gezien worden jaarrekeningen met positieve saldo's van enkele miljoenen.
De VVD vindt dat het anders moet en zeker ook anders kan. Anders moet omdat het niet zo is dat de inwoner moet opdraaien voor zaken die eigenlijk helemaal niet hoeven. Hoe draait de inwoner hiervoor op? Daarvoor verwijst zij naar pagina 220 van de begroting 2024. Daar staan de kengetallen en een van die kengetallen is de belastingcapaciteit woonlasten meerpersoonshuishoudens. De VVD schrikt echt van dit kengetal. Daar staat namelijk 119,6% en dat betekent dat inwoners met een koopwoning en bijvoorbeeld een gezin meer kwijt zijn aan lokale lasten dan gemiddeld in Nederland. Landelijk zit het percentage ongeveer op 103% maar de raad treft dit al jaren rond de 110% en nu met een uitschieter naar 119. Het gaat de VVD niet specifiek om die uitschieter in 2024 maar keer op keer de druk op de ozb-knop want de ozb-knop bestaat uit 2 waarden, namelijk de WOZ-waarde en de vrij in te vullen waarde. Daar zit de crux, in die vrij in te vullen waarde, want daar kan het college zeggen deze keer verhogen we het met zoveel procent, dat is ook zo gebeurd in 2021, of we gebruiken nu de inflatie en de VVD ziet dat lukraak extra op de ozb-knop drukken zonder een echte visie. Waarom wordt met die vrij in te vullen waarde zo omgegaan? Als je dat doorredeneert betaalt iedereen met een eigen woning mee terwijl jaar op jaar laat zien dat er eigenlijk genoeg geld is want er blijft geld op de plank liggen. Daarom ook de vraag waarom blijven drukken op die lokale lastenknop? Wat is de visie van het college hierop en is de wethouder het met de VVD eens dat er echt een visie moet komen op het heffen van lokale belastingen en dan specifiek op die vrij in te vullen waarde?
De heer Vasters (D66) hoort mevrouw Ramaker spreken over een visie op de ozb en in de breedte de belastingen. Wat is de visie van de VVD op die belastingen?
Mevrouw Ramaker (VVD) zegt dat die heel simpel is, namelijk niet meer drukken op de ozb-knop.
De heer Vasters (D66) hoort mevrouw Ramaker eerder in haar betoog zeggen dat het minder zou moeten zijn en de gemeente ook dingen minder moet gaan doen. Welke zaken zou mevrouw Ramaker voorstellen om in de begroting 2024 weg te halen om die belastingverlaging te kunnen laten gebeuren?
Mevrouw Ramaker (VVD) stelt het helemaal niet te hebben gehad over iets minder doen. Zij heeft alleen maar aangegeven dat jaar in jaar uit geld op de plank blijft liggen maar dat tegelijkertijd de raad/de inwoner met een eigen koopwoning wordt gevraagd om bij te dragen omdat er bepaalde ambities moeten worden gehaald. De VVD vindt dat je eerst moet kijken van waarom heffen we de ozb, wat is onze visie daarachter, is dat lukraak de ene keer wel de andere keer niet? Dat kengetal staat ook op rood en dat betekent dat te ver is doorgedraaid.
De heer Vasters (D66) hoort de VVD zeggen van het wordt lukraak omhoog en omlaag gedaan maar het is heel duidelijk geweest dat er aan het begin van deze coalitieperiode een verhoging is geweest.

Daarbuiten is er geen verhoging van de ozb en ook niet in de plannen, behalve dan de inflatie. Is dat ook het beeld dat de VVD heeft?
Mevrouw Ramaker (VVD) heeft het beeld dat er in 2024 fors is verhoogd, namelijk met 24%, omdat er een aantal ambities gerealiseerd moesten worden volgens het college. De VVD denkt dat het niet nodig was want er was blijkbaar geld, anders houd je geen geld over. De VVD heeft wat verder nagedacht over dit kengetal en dit ook laten uitzoeken maar sowieso wordt gezien dat het kengetal veel te hoog is. Die 119% is veel te hoog ten opzichte van de 103% wat het landelijk gemiddelde is maar ook wordt gezien dat bepaalde gemeenten veel consistenter zijn in wel of niet aan de ozb-knop draaien.
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt waarom het landelijk gemiddelde zo heilig is voor de VVD.
Mevrouw Ramaker (VVD) zegt dat het kengetallen zijn, indicaties van hoe gemeenten het landelijk doen. Het is vergelijkingsmateriaal en er wordt gezien dat de gemeente elk jaar te veel vraagt aan belastingcapaciteit voor meerpersoonshuishoudens.
Mevrouw Assen (PvdA) is van mening dat het klopt dat de gemeente meer dan gemiddeld vraagt. Dat doet de gemeente wel op meer terreinen maar dit is ook een economisch welvarender regio in Nederland dan gemiddeld. Dus in die zin is het misschien ook positief om iets af te wijken van het gemiddelde maar daar doet de gemeente ook dingen mee. Dus wat zegt de VVD dan, in aanvulling op de vraag van D66, wat de gemeente niet meer hoeft te doen?
Mevrouw Ramaker (VVD) wil een onderbouwing van waarom per se aan de ozb-knop moet worden gedraaid terwijl de gemeente ook reserves heeft. Waarom gaat daar niet naar worden gekeken? Elk jaar wordt gemiddeld 40 miljoen overgehouden. Waarom gaat niet worden gekeken naar hoe kunnen we realistisch begroten?
Mevrouw Assen (PvdA) vindt het laatste een prima vraag maar de VVD wil nog veel meer bezuinigen. Ook bij het debat over de voorjaarsnota die na 2026 gepland staat. De VVD is er voorstander van dat dit nu al allemaal wordt ingeboekt maar dan kan de VVD niet overeind houden dat er altijd geld over is en dat het dus allemaal niet nodig is.
Mevrouw Ramaker (VVD) houdt zich aan de cijfers die er staan. Naast de inhoud waar de raadsleden de komende dagen ook met elkaar over in gesprek gaan als commissies ziet spreker hier vooral voor de financiële strategie, hoe je een financieel huishouden wilt runnen als gemeente en de inbreng van de VVD is: stop met het draaien aan de ozb-knop.
Mevrouw Kendir (Student & Starter) hoort de VVD steeds spreken over een stijging met een percentage maar het is belangrijk dat de raadscommissie scherp heeft waar het over gaat. Het gaat om woningen waarvan de WOZ-waarde stijgt met een bedrag van ongeveer € 35 per maand. Dat is voor een inwoner in Utrecht te overzien en de gemeente kan juist daarmee weer ambities realiseren die broodnodig zijn in de stad.
Mevrouw Ramaker (VVD) houdt zich vooral bezig met het financiële huishouden, dus met de inkomsten en uitgaven die in de gemeente omgaan, en er zijn meerdere wegen die naar Rome leiden. Ook hoe de gemeente zijn inkomsten genereert en de VVD is er voorstander van dat als de gemeente geld op de plank heeft liggen en reserves heeft, dat daar ook kritisch naar moet worden gekeken.
Mevrouw Kendir (Student & Starter) stelt dat er voor een gemeente maar beperkte knoppen zijn waaraan kan worden gedraaid. Natuurlijk moet de gemeente geen geld oppotten maar er zijn voldoende opgaven die gedaan kunnen worden. Het is een beetje lastig dat de VVD steeds praat over cijfers en percentages terwijl als het gaat om hoe het uiteindelijk de portemonnee van de inwoner raakt is dat nog te overzien.
Mevrouw Ramaker (VVD) blijft van mening dat er relatief veel wordt gevraagd van de inwoner. Dat kengetal staat op rood, dat is een alarm van er wordt meer gevraagd van de inwoners dan het landelijk gemiddelde en is dat ook terecht? De VVD denkt van niet.

Zij wil nog even stilstaan bij de afvalstoffenheffing, ook een lokale belasting en de verdeling naar 4 klassen. Er wordt gesteld in de begroting dat het een eerlijke verdeling is van de lasten maar de vraag is waarom dat zo is want het is niet vanuit het perspectief van een meerpersoonshuishouden. Waarom moet het college per se aan inkomenspolitiek doen op deze heffing? Haar fractiegenoot zal nog inhoudelijk terugkomen op deze heffing.

De heer Van Steeg (CDA) memoreert dat de VVD wees op pagina 220 maar dat rode nummer wordt voor een belangrijk deel verklaard door de gedifferentieerde afvalstoffenheffing en dat de gemeente dit op dit moment doet is heel onverstandig.
Mevrouw Ramaker (VVD) is blij dat het CDA deze vraag stelt want dat had de VVD ook al geconstateerd en dat is de reden waarom nog een keer extra de knop wordt gebruikt.
De heer Claasen (GroenLinks) zegt dat in een eerdere commissie juist is gesproken over de gevarieerde afvalstoffenheffing. De raad heeft daar in meerderheid om verzocht omdat de raad dit eerlijker vond. Moet deze discussie hier nog een keer worden gevoerd?
Mevrouw Ramaker (VVD) ging het meer om het zinnetje dat het eerlijk is en de VVD wil een punt maken dat het voor meerpersoonshuishoudens niet eerlijk is.
De heer Claasen (GroenLinks) constateert dat het kan zijn dat de VVD en GroenLinks soms andere meningen hebben over wat eerlijk is.
De heer Vasters (D66) kent ook het kengetal waar mevrouw Ramaker het over had. Het kengetal voor meerpersoonshuishoudens gaat inderdaad omhoog maar als datzelfde kengetal op eenpersoonshuishoudens had geslagen was het naar beneden gegaan. Het is dus maar net waarnaar gekeken wordt wat bepaalt of dat kengetal omhoog of omlaaggaat.
Mevrouw Ramaker (VVD) wil D66 in herinnering brengen dat zij zich heel hard heeft gemaakt bij de afvalstoffenheffing dat de VVD niet zo verheugd was over deze eerlijke verdeling. De ozb komt vooral terecht bij inwoners met een eigen huis, met een gezin of met meerdere mensen in een huis wonen. Die worden door de ozb extra getroffen.
De heer Vasters (D66) stelt dat het op dit moment zo is dat een gezin met 4, 5 of 6 leden in een huishouden ongeveer 30% meer betaalt dan iemand die in zijn eentje woont. De VVD zegt dat dit eerlijker is dan een systeem met 4 tariefklassen. Waarom is dat zo eerlijk dat een gezin met 5 of 6 leden slechts 30% meer betaalt dan iemand in zijn eentje?
Mevrouw Ramaker (VVD) vindt dat het woord eerlijk wordt omgedraaid. Zij geeft steeds aan dat de druk op de portemonnee van inwoners met een eigen huis groter is geworden en niet lager en dat de afvalstoffenheffing daar nog even een duwtje tegenaan heeft gegeven. De VVD vindt dat niet eerlijk. Geloofwaardigheid staat of valt bij realistisch begroten. De VVD heeft ook net gesteld dat het eigenlijk niet voor de inwoners is te vatten dat keer op keer geld wordt overgehouden maar dat wel wordt gestuurd op een korting in de komende jaren. Er wordt nu ook in de begroting 2024 gezien dat het tekort voor 2026 en 2027 is begroot, dat was in de voorjaarsnota niet zo, en er worden nu ook enorme budgetten doorgeschoven, namelijk 26 miljoen reservemutaties naar volgende jaren. Die reservemutaties liggen allemaal vast en dat kan niet voor wat anders ingezet worden zoals onverwachte tegenvallers of risico's die niet waren voorzien. De reserves zijn fors en voor de jaren 2023 en 2024 wordt er wel wat geld uitgehaald maar ze zijn nog steeds fors. De VVD vindt het zorgelijk dat alles wordt toegedekt met reserves en fondsen. Er is nu ook een voorstel voor het Gemeentefonds van het college maar dat gaat ten koste van de financiële wendbaarheid. Als er een forse tegenvaller komt moeten er allemaal ingewikkelde trucs worden uitgehaald door iets uit een reserve of een fonds te halen. Het ligt meer vast.
Naast het eens kritisch kijken naar het verhogen van de lokale lasten van waarom willen we dat zo vindt de VVD dat ook kritisch gekeken moet worden naar het aantal reserves en het onttrekken daaruit, daar moet meer een visie, een beleid op komen.

De heer Claasen (GroenLinks) hoort dat mevrouw Ramaker zegt dat te veel reserves ten koste gaat van de financiële wendbaarheid maar juist als de gemeente reserves heeft kunnen tegenslagen worden opgevangen. Reserves helpen juist voor de wendbaarheid en in dat opzicht is het dus een goede begroting.
Mevrouw Ramaker (VVD) stelt dat dit zeker zou kunnen in een wereld vol zekerheden maar de wereld is vandaag de dag best onzeker. Er is bijvoorbeeld net een energiecrisis achter de rug en niet bekend is wat er nog meer gaat komen maar onverwachts komt er best veel op de gemeente af en als je dat allemaal gaat oormerken in reserves en fondsen legt je dat dus vast maar er zou ook kunnen worden gezegd dat er veel meer gebruik moet worden gemaakt van de algemene reserve. Dat is veel simpeler.
De heer Van Steeg (CDA) is het wat betreft de reserves geheel eens met de VVD, zeker wat betreft de 26 miljoen die in de Tweede Bestuursrapportage staat. De rekenkamer heeft recent een rapport gestuurd over de reserves en de nota Reserves bestond al in 2019. Misschien zou daar nog eens naar worden gekeken van hoe reserves moet worden omgegaan, zeker in het licht van de fors oplopende investeringen in de komende jaren. Hoe ziet de VVD dat?
Mevrouw Ramaker (VVD) gaat door met haar betoog want het CDA neemt haar de woorden uit de mond. Aan de wethouder een vraag of er een visie of een actualisering kan komen op de vorming van reserves en voorzieningen en dat ook passend is bij realistisch begroten. De raad zou het daar breed over moeten kunnen hebben van hoe gaat het financiële huishouden zo worden georganiseerd dat de gemeente en wendbaarder is en realistischer.
De heer Van Steeg (CDA) is het daar helemaal mee eens maar deelt de VVD dan ook zijn mening dat het besluit dat voorligt in de Tweede Bestuursrapportage om 15 reserves te gebruiken om de mutaties in op te vangen een beetje prematuur is en nogal ad hoc aandoet in het licht van de discussie over planningsoptimisme die de raad breed aan het voeren is?
Mevrouw Ramaker (VVD) antwoordt bevestigend. Ambities en scherper prioriteren heeft de VVD keer op keer genoemd. Vooral de financiële wendbaarheid, de raad moet nadenken en kijken hoe die kan worden vergroot en daarnaast de balans tussen geld, capaciteit en taken. Het idee is dat er raadsbreed overeenstemming is dat dit gewenst is. Het college geeft aan met scenario's te komen bij de voorjaarsnota 2024. De VVD vindt dat wel een beetje laat want dit gaat pas in voor 2025 en de raad wil eerder aan het stuur zitten. De VVD zou daarom graag een toezegging willen krijgen dat begin volgend jaar met een uitgangspuntennotitie wordt gekomen zodat de raad mede aan het stuur kan zitten om hiervoor van tevoren de hoofdlijnen op te stellen.

De heer Claasen (GroenLinks) is tevreden over de begroting maar is niet zonder zorgen. De zorgen richten zich niet zozeer op de begroting maar daarnaast. De tevredenheid geldt de leesbaarheid. Hij is echt een stuk beter leesbaar dan de vorige begroting en ook de Berenschot tool was inzichtelijk en nuttig en spreker bedankt hiervoor het college. GroenLinks is in grote lijnen tevreden met de inhoud. Ook wat betreft kansengelijkheid, een passende en betaalbare woning voor iedere Utrechter, tegengaan van de klimaatcrisis en het is gelukt om te zorgen voor een sluitende financiële positie en een sluitende begroting voor volgend jaar. Het is ook uitstekend dat het college laat zien aan het Rijk, samen met andere gemeenten, dat er een groot probleem aankomt. De rijksoverheid kan er nu nog iets aan doen. De zorgen van GroenLinks richten zich niet op de begroting zelf maar op 2 punten naast de begroting.
Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of GroenLinks ook de begroting voor 2024 als een soort lobbydocument ziet richting het Rijk.
De heer Claasen (GroenLinks) is van mening dat de begroting 2024 de plannen betreft die de gemeente het komende jaar gaat doen maar door de doorkijk naar 2026 laat de gemeente, met

andere gemeenten samen, zichtbaar worden dat het Rijk de gemeente met een groot probleem opzadelt en in die zin is het een document dat een problematiek zichtbaar maakt.
Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt hoe geloofwaardig het dan is dat de gemeente een paar maanden geleden een sluitende begroting heeft voor die 2 jaren en dat het nu in één keer in de rode cijfers wordt gezet terwijl het ook overduidelijk is dat de gemeente zijn ambities niet realiseert en dat er dus geld op de plank blijft liggen.
De heer Claasen (GroenLinks) komt zo direct op de uitvoeringskracht. Het is geloofwaardig dat de gemeente een sluitende begroting laat zien voor het komende jaar en het is ook geloofwaardig dat wordt gezegd we gaan kijken naar scenario's hoe we kunnen komen tot een besparing in de komende jaren. Het is ook buitengewoon verstandig dat de gemeente aan het Rijk laat zien van wat u nu van plan lijkt te gaan doen is een slechte zaak.
Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of het dan ook een scenario zou zijn voor GroenLinks waarin de gemeente onafhankelijk van het Rijk quitte kan draaien.
De heer Claasen (GroenLinks) zou het heel mooi vinden als de gemeente een begroting kan maken onafhankelijk van het Rijk maar zelfs de Republiek Amsterdam heeft die ambitie niet en GroenLinks Utrecht ook niet.
De 2 punten van zorg. De eerste zorg is de uitvoerbaarheid. Er wordt 9 miljoen doorgeschoven beschikbaar voor wonen. Wat gaat het college dan doen om die miljoenen in 2024 te gebruiken voor structurele oplossingen voor de wooncrisis? GroenLinks maakt zich daarbij vooral zorgen om de mensen die geen huis hebben, meer dan over de woningeigenaren. Het gebrek aan uitvoeringskracht moet niet leiden tot minder ambitie maar tot slimmer inzetten van de middelen. Soms roept de ene vertraging de andere op. Als groen en mobiliteit zijn gekoppeld aan investeringen en het ene plan schuift op, dan moet het niet zo zijn dat het planten van bomen of het doen van mobiliteitsoplossingen mee opschuift. Ziet het college mogelijkheden om de koppeling waar mogelijk te ontkoppelen, zorgen dat projecten wat verder in de toekomst staan en ingeschoven kunnen worden als ergens vertraging optreedt?
Het tweede punt van uitvoeringskracht vraagt een krachtige organisatie. De gemeente moet de begroting waar kunnen maken en dat vraagt het oplossen van personele problemen. Hier komt de fractie morgen bij de bedrijfsvoering op terug.
Mevrouw Assen (PvdA) memoreert dat de accountant ook iets heeft gezegd over het ambitieniveau. Zegt GroenLinks nu dat per definitie niets aan de ambities moet worden gedaan?
De heer Claasen (GroenLinks) zegt dat ambities van GroenLinks voortkomen uit wat de fractie denkt wat nodig is voor de stad. Als die ambities niet passen bij de uitvoeringskracht van de organisatie moeten de ambities niet naar beneden worden geschroefd maar dan moet worden geprobeerd om de uitvoeringskracht van de organisatie omhoog te krijgen.
Mevrouw Ramaker (VVD) heeft een vraag over de SPUK van het Rijk. Die specifieke uitkeringen blijven ook op de plank liggen omdat ze niet uitgevoerd kunnen worden vanwege capaciteitsgebrek. Hoe ziet GroenLinks dat in relatie tot richting het Rijk gaan?
De heer Claasen (GroenLinks) stelt dat wanneer de raad dingen wil en de SPUK's maken dat mogelijk moet de gemeente ervoor zorgen dat de mensen in huis worden gehaald, dat de capaciteit in huis wordt gehaald en dat het zo slim wordt aangevraagd dat de gemeente de ambitie kan uitvoeren en daarbij de SPUK's benutten.
Mevrouw Ramaker (VVD) stelt dat dat ideaal niet de werkelijkheid is. Is het niet een optie om zakelijk met elkaar te kijken van laten we dat niet aanvragen en ons niet met al dat werk opzadelen maar keuzes maken, bijvoorbeeld door minder van de SPUK afhankelijk te zijn?
De heer Claasen (GroenLinks) zou graag willen dat de gemeente minder van SPUK's afhankelijk is en dat het Rijk meer dingen regelde en mogelijk maakte via de algemene uitkering zodat de gemeentelijke organisatie consequent kan worden toegesneden op wat er nodig is in plaats van keer

op keer maatwerk met verantwoordingen maar zo zit de wereld niet in elkaar en daarom zullen de ambities moeten worden gerealiseerd binnen de regels zoals die nu zijn gerealiseerd en daarbij hoort op een slimme manier gebruikmaken van SPUK's en zorgvuldig omgaan met het inzetten van de mensen daarbij.
Mevrouw Ramaker (VVD) is dan heel benieuwd wat slim is want GroenLinks legt dat nou bij de wethouder neer van kom met een oplossing maar zou een oplossing ook niet kunnen zijn dat veel meer in een programma wordt gewerkt en veel meer integraal met elkaar zodat een SPUK een aanvulling is, bijvoorbeeld in een mobiliteitsprogramma. Dat daar investeringen worden gedaan en tegelijkertijd de SPUK-middelen worden ingezet. Het probleem op dit moment is dat het allemaal veel te veel op eilandjes wordt uitgevoerd. Is GroenLinks het daarmee eens?
De heer Claasen (GroenLinks) zegt dat de fractie het met de VVD eens is dat het fijn zou zijn als de SPUK's zouden kunnen worden ingepast in algemene programma's als het niet op eilandjes kan. Daar zou de staf mee gebaat zijn. Zo'n manier van werken zou de uitvoeringskracht van de gemeente vergroten en GroenLinks is het dus eens met de VVD op dat punt.
De begroting is het komend jaar sluitend omdat Utrecht nog geen harde keuzes heeft gemaakt. Daar is over gesproken bij de voorjaarsnota dat er stevige keuzes gemaakt moeten worden. Voor GroenLinks staat het buiten discussie dat de gemeente daarbij oog moet hebben voor de meest kwetsbare inwoners van de stad. Regelingen en organisaties per domein werken maar mensen niet. Ga daarom niet in elk domein afzonderlijk afwegen hoe je ongelijk investeren inricht enzovoort maar weeg domeinen tegen elkaar af. Maak scherp wie je raakt. Je kiest vaak tussen kwetsbare groepen en juist dan is het van belang om te kijken naar het totaal. Graag de toezegging dat de wethouder ook goed gaat kijken naar ongelijk investeren voor gelijke kansen, niet alleen binnen de kokers maar ook tussen domeinen.
Bezuinigingen uit verschillende domeinen komen vaak bij elkaar bij kwetsbare gezinnen, mensen die alleen overeind blijven door gebruik te maken van meerdere regelingen of met ondersteuning van hulpverleners. Heeft het college er oog voor dat samenlopende bezuinigingen zwaar kunnen aanslaan bij kwetsbare mensen, bijvoorbeeld in multiprobleemgezinnen? Is het college bereid om met impactstudies of anderszins te laten zien hoe die samenloop doorwerkt bij individuele huishoudens zodat de raad weet welk leed straks ontstaat bij bezuinigingen?
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) vindt het een mooi pleidooi om op te komen voor mensen die het zwaar hebben maar als er harde keuzes gemaakt moeten worden zou GroenLinks toch ook oog moeten hebben voor dieren, natuur, klimaat en die sporen die ook geld nodig hebben. Is de heer Claasen dat met hem eens?
De heer Claasen (GroenLinks) is dat met de vorige spreker eens maar er is bij de voorjaarsnota een discussie gevoerd over de methodiek van keuzes maken in het sociaal domein en pas in stap 5 wordt er breder in de begroting gekeken. GroenLinks blijft even graag binnen de afspraken die tot nu toe zijn gemaakt maar in de basis is hij het met de heer Van Heuven eens.
De heer Van Steeg (CDA) vindt dat GroenLinks een goed pleidooi hield voor kwetsbare gezinnen maar ook een differentiatie van de afvalstoffenheffing kan daarin pijn doen.
De heer Claasen (GroenLinks) merkt op dat kwetsbare huishoudens niet alleen gezinnen zijn met kinderen, ook alleenstaanden kunnen kwetsbaar zijn en de differentiatie van de afvalstoffenheffing beoogde juist op dat punt voor meer eerlijkheid te zorgen en dat doet die nog steeds.
Het amendement rond de voorjaarsnota vraagt om te kijken in het sociaal domein en pas als allerlaatste stap breder te kijken in de begroting. Gaat het college ook tijdig voorstellen ontwikkelen voor als de gemeente in een worst case scenario buiten het sociaal domein moet gaan kijken of moet de raad daarop wachten tot vlak voor de voorjaarsnota?

De heer Van Steeg (CDA) vindt dat de nieuwe begroting voor 2024 er op het eerste gezicht goed uitziet. Hij sluit in ieder geval maar als de septembercirculaire wordt meegeteld is er natuurlijk nog wel een gat. De begroting ziet er ook goed uit qua leesbaarheid. Ook van hieruit de complimenten. Het is veel beter leesbaar, dunner maar er is wel een klein risico dat een aantal programma's wel heel dun worden. Bijvoorbeeld het programma Veiligheid, daar staat nu wel heel weinig in maar het is wel heel overzichtelijk over wat kunnen we beïnvloeden en wat gebeurt wel en wat gebeurt niet en dat is mooi maar dat is misschien iets om nog over na te denken voor de toekomst hoe dat in woorden iets scherper onderbouwd kan worden want er komen bijvoorbeeld een aantal zelfde alinea's terug. Dat zou dus weer wat scherper kunnen. Dat terzijde, het ziet er goed uit en er is een mooie stap gezet met het college en de raad samen.
Er werd al gewezen op de lastenverhogingen. Wat dat betreft sluit hij zich van harte aan bij de VVD. Dat is ook de reden, maar het CDA past enige voorzichtigheid wat dat betreft, waarom de fractie ook niet voor de gedifferentieerde afvalstoffenheffing of de uitwerking daarvan is. Nu wordt in de begroting heel duidelijk gezien hoeveel pijn dat doet en dat is zeker in een stad waar de lasten heel hoog zijn, dan kun je zeggen dat is € 35 maar dat is steeds weer € 35 bovenop de verhoogde parkeerkosten en dat telt gewoon mee.
In het licht van deze begroting is het belangrijk om de planning toch wat scherper te krijgen want planningsoptimisme is een probleem voor dit college en opvolgende colleges. Zeker in het licht van de toenemende investeringen want die worden 3 keer zo hoog als de afgelopen jaren. Dan is het risico heel groot dat als er straks ook nog een jaarrekeningresultaat komt dat 3 keer zo hoog wordt, dan wordt boven de 100 miljoen uitgekomen en dat is echt totaal onwenselijk. Dat betekent dat grote projecten niet door zullen gaan. De wethouder heeft al een brief toegezegd voor de voorjaarsnota maar kan de wethouder dit ook iets scherper meenemen? De schuldquote neemt enorm toe naar 120 en dat is ook risicovol. Als het zo doorgaat zal het wel meevallen zoals het de afgelopen jaren is gegaan, dan geeft de gemeente dat geld gewoon niet uit en hoeven we ons geen zorgen te maken maar er mogen geen resultaten komen zoals eerder genoemd. Dus hoe gaat het college dat doen en misschien ook daarin meenemen de toename van de rente want de consequenties daarvan komen ook niet duidelijk uit de begroting?
Mevrouw Assen (PvdA) stelt dat dit een gigantische vraag is aan de wethouder. Heeft het CDA zelf een idee hoe dat zou moeten gebeuren?
De heer Van Steeg (CDA) zegt dat dit lastig is en iets dat niet zomaar kan worden opgelost. Het is alleen wel te makkelijk door te zeggen van dit is geen politieke discussie. De raad moet veel scherper in kaart krijgen waar het geld aan wordt uitgegeven. De heer Claasen noemde net al verschillende projecten die aan elkaar gekoppeld zijn. De raad moet veel scherper krijgen van wat wordt er uitgegeven aan welke projecten en kunnen daarin politieke keuzes worden gemaakt want het is niet zo dat planningsoptimisme zomaar ontstaat. De ene partij kijkt anders tegen het project wat je wel of niet doet dan een andere partij. Dat politieke debat zou moeten worden gevoerd. Dus het moet scherper inzichtelijk worden gemaakt en dan nog een scherp politiek debat voeren want nu zeggen alle partijen van doe er iets aan en we willen dat het geld uitgegeven wordt, ook in het licht van de lastenverhoging die al eerder werd genoemd.
Mevrouw Assen (PvdA) denkt ook dat het al veel breed gezegd is of nog gezegd gaat worden. Tegelijkertijd vraagt de raad ook continu om meer ambitie op de terreinen die belangrijk worden gevonden. Hoe verhoudt zich dat dan tot elkaar want als de wethouder nog veel realistischer en gaat zeggen van deze projecten gaan die door, daar zal de raad dan ook weer kritisch op zijn. Hoe reflecteert het CDA daarop?
De heer Van Steeg (CDA) zegt dat dat precies de politieke keuze is die moet worden gemaakt. Dat zit in een aantal projecten als bouwen en mobiliteit want daar zitten de grote bedragen. Misschien ook op andere projecten maar daar zitten de grote geldbedragen en dan kan de raad politieke keuzes

maken. Als dat eerder inzichtelijk is kan hierover een debat worden gevoerd en misschien zou het CDA dan van een aantal mobiliteitsprojecten zeggen van misschien dat niet maar bouwen juist wel, laten we vooral in het middensegment bouwen. Dus die keuzes kan de raad dan maken, los van dat partijen zeggen van geef het geld alstublieft uit.
Mevrouw Ramaker (VVD) vond het een interessante opmerking van het CDA over een politiek debat over keuzes en projecten. Het idee is dat de PvdA daar ook wel oren naar heeft maar dat moet de PvdA zelf bevestigen. Zou bijvoorbeeld het Meerjarenprogramma ruimte een goed moment zijn dat de raad daarover dan een debat heeft en keuzes kan maken?
De heer Van Steeg (CDA) denkt sowieso dat de brief komt bij de voorjaarsnota 2024 en dan het MPR, dat lijkt heel goed en dat er dan ook nog een wat inzichtelijker MPR komt. Dat zeiden de voorstanders in de adviescommissie al maar zeker als het gaat om de grondexploitaties en de robuuste posten met name. Het is heel lastig om daaruit te komen en het is ook moeilijk te lezen. Dus als de raad daar nog meer inzicht in krijgt, want daar zit ook heel veel geld, kan op termijn daar een veel beter en politieker debat over worden gevoerd.
Wat betreft de septembercirculaire waarin de gelden van het Rijk worden verdeeld. Die ziet er niet goed uit want voor elk jaar wordt op een min uitgekomen. Wat betreft de scenario's kan worden aangesloten bij de VVD. Die moeten erin meegenomen worden en zo snel mogelijk maar ook voor dit jaar is er al een negatief resultaat van 15 miljoen en volgend jaar 4 miljoen. Ook in de bestuursrapportage, en dat is opvallend, zit nog een negatief resultaat van 4 miljoen. Dus voor 2023 zit de gemeente eigenlijk al op min 20 miljoen. Hiermee wordt wellicht een voorschot genomen op de projecten die niet worden uitgevoerd en straks misschien toch op nul of een positief resultaat wordt gekomen maar dat is opvallend, ook in het licht van de 26 miljoen die de VVD al noemde die ook wordt gestopt in de reserves en dan met name over de 4,2 miljoen overschot op parkeergelden die in de parkeerreserve wordt gestopt. Op de lange termijn zit er voldoende geld in de parkeerreserve en waarom wordt daar dan 4,2 miljoen in gestopt of is dat een vorm van doorschuiven van inkomsten naar de reserve zodat die niet in het resultaat hoeven te worden meegenomen?
Dat geldt ook voor de bouwleges. Daar zit een stuk versneld vernieuwen in. Dat zijn min of meer coronagelden maar zijn dit geen gelden die eigenlijk in het resultaat zouden moeten worden meegenomen of die in die reserve worden gestopt zonder dat ze daadwerkelijk een bestemming hebben voor een langere termijn?
Er worden 15 reserves genoemd. Aan de raad wordt voorgelegd om die te gebruiken om het resultaat van de jaarrekening reëler te maken. Dat geldt eigenlijk ook voor de reserve Gemeentefonds. Het is opvallend dat dit bij de beslisrapportage gebeurt want er moet een discussie worden gevoerd over de reserves. Laten we nog een keer goed kijken naar de nota reserves want die is al 4 jaar oud en dat is een mooi moment om daar nog eens naar te kijken maar om in deze bestuursrapportage dan te zeggen stel die reserves in want dan kunnen we het resultaat over 2023 een beetje reëler maken voelt niet helemaal goed want waarom zouden we dat nu doen? Zou er niet eerst een goede discussie over moeten worden gevoerd met de nieuwe nota Reserves en dan pas die keuze maken want dit voelt als dat het heel snel gaat als een manier om het resultaat te verbeteren. Het CDA is daar niet tegen en snapt dat het college een reëel resultaat wil hebben maar vraagt zich wel af of dit het goede moment is.
De heer Van Heuven (Partij van de Dieren) hoort de heer Van Steeg de ene keer zeggen van we moeten minder geld in de reserves hebben en uitgeven maar nou doet hij een pleidooi om toch even geld op de plank te houden. Hoe ziet hij die spanning?
De heer Van Steeg (CDA) wijst erop dat in de Tweede Bestuursrapportage wordt voorgesteld om 15 reserves te gebruiken om de grootste verschillen op jaarbasis meteen te storten in die reserves zonder dat het wordt meegenomen in het resultaat. Doe dat nou juist niet of niet op dit moment. Hij

is er wel voor om te kijken hoe een reëel resultaat mogelijk is maar daar moet dan eerst een goede discussie over worden gevoerd zonder dat de raad daar nu even snel een besluit voor dit jaar over neemt. Dus de vraag is een beetje van waar de haast? Misschien wil het college het resultaat voor dit jaar al optimaliseren maar beter is om daar eerst een goede discussie over te voeren. Graag een reactie van de wethouder.
Het CDA gaat de komende dagen nieuwe voorstellen doen. Er wordt een nieuwe tegenbegroting gemaakt en bekeken wordt of de toeristenbelasting misschien iets kan worden verhoogd. Ook op andere punten zal de fractie voorstellen doen om toch iets anders te doen dan het college voorstelt. Daar zal het CDA de komende dagen voorstellen voor doen.
De heer Vasters (D66) vraagt of het CDA wat betreft de toeristenbelasting daar een andere lastenverlaging tegenover zet of wil het CDA die gelden besteden aan iets nieuws?
De heer Van Steeg (CDA) kijkt graag nog een keer of de ozb kan worden verlaagd. Dat voorstel heeft de fractie al eerder gedaan en ook de uitbreiding van het parkeren. Zeker als het over De Meern en Leidsche Rijn gaat zou gezegd kunnen worden dat dit niet hoeft te worden ingevoerd. Dus dat soort lastenverlichtingen ziet het CDA zeker. Daarnaast zal gekeken worden naar de overhead. Bekend is de discussie over planningsoptimisme gekoppeld aan overhead, dus daar moet je voorzichtig in zijn, maar als je een heldere koppeling maakt tussen welke plannen niet en welke plannen wel, kun je daar een keuze in maken. Er zijn dus zeker mogelijkheden om de lasten te verlagen.

De heer Vasters (D66) memoreert dat toen een jaar geleden over de begroting 2023 werd gesproken de fractie een hoop donkere wolken aan de hemel zag en feitelijk was het al aan het regenen. Door de hoge inflatie waren de kosten van de gemeente flink aan het stijgen en vorig jaar had de fractie het bijvoorbeeld over de torenhoge energieprijzen maar nu wordt gezien dat ook personeelslasten en zo beetje alle kostensoorten gestegen zijn en dat terwijl de belangrijkste uitdagingen waar de gemeente voor staat, de klimaatcrisis, de woningnood en kansenongelijkheid eigenlijk alleen maar groter zijn geworden. D66 is blij dat de gemeente met deze programmabegroting blijft investeren in die 3 grote opgaven en is ook blij te zien dat het college de inwoners niet met extra lastenverhogingen wil opzadelen. Daarnaast is de fractie blij met de voorgestelde aanpassing van de afvalstoffenheffing. Er komen daardoor 4 in plaats van 2 tariefklassen met tarieven die beter aansluiten op de hoeveelheid afval van huishoudens van verschillende omvang. Daarmee wordt de heffing veel eerlijker voor de inwoners en het is meer in lijn met het principe de vervuiler betaalt. In de inbreng naar aanleiding van het betoog van de VVD zei spreker dat de lasten van de afvalstoffenheffing voor meerpersoonshuishoudens 30% hoger zijn dan voor eenpersoonshuishoudens maar dat is feitelijk dit jaar maar 16%. Dus eenpersoonshuishoudens betalen € 314 en meerpersoonshuishoudens ongeacht het aantal mensen € 366. Hij begrijpt oprecht niet dat de VVD en het CDA dit eerlijker vinden dan het voorstel waar volgende week in de raad over gaat worden gesproken.
Zoals gezegd is de fractie blij dat de lasten niet verder worden verhoogd maar daardoor zijn wel bijsturingen nodig in de kosten en dan vooral in de kosten van zorg voor jeugd en Wmo. De komende maanden zullen daar in andere commissies en hopelijk ook breder nog veel over worden gesproken maar dat de impact groot zal zijn is een zekerheid. Naast besparingen in bestaande kosten in het sociaal domein wordt ook voorgesteld om dit budget voor een aantal nieuwe ambities uit het coalitieakkoord te verlagen, bijvoorbeeld op het gebied van cultuur en economische zaken. Deze bezuinigingen zijn begrijpelijk maar doen ook pijn omdat hierdoor de oorspronkelijke ambities niet of pas later gaan worden behaald.
Het goede nieuws is wel dat de gemeente door die keuzes goed blijft scoren op de belangrijkste financiële indicatoren zoals het weerstandsvermogen en D66 hoopt dat de gemeente dit solide financiële beleid de komende jaren kan blijven voeren. Een belangrijk risico daarbij blijven de

inkomsten die van het Rijk worden ontvangen. Vanaf 2026 ontstaat een tekort van 21 miljoen euro ondanks de maatregelen die in de afgelopen voorjaarsnota zijn besproken en besloten. Dat tekort kan nog verder oplopen naar 35 miljoen euro als er geen reële compensatie van het Rijk komt. Er is nog steeds geen duidelijkheid over de korting op het Gemeentefonds vanaf 2026 en D66 Utrecht wil graag dat de regering spoedig helderheid geeft en ervoor zorgt dat de inkomsten die de gemeente van het Rijk ontvangt ook vanaf 2026 in balans zijn met de taken die de gemeente uitvoert.
Mevrouw Ramaker (VVD) moet een beetje bijkomen van wat ze zo net hoorde want zij hoort steeds blij, blij, blij. In hoeverre denkt D66 dat de inwoner blij is met straks extra betalen voor parkeren, structureel extra meer dan gemiddeld in Nederland betalen van ozb enzovoort?
De heer Vasters (D66) is blij dat er sprake is van een sluitende begroting in deze hele moeilijke tijden en dat is niet makkelijk geweest. De gemeente gaat daarvoor zelf kijken naar de eigen portemonnee, de lasten worden niet extra verhoogd dan al is afgesproken bij de programmabegroting vorig jaar. Dus de lastenverhogingen waar de VVD op doelt voor volgend jaar ziet hij eigenlijk niet.
Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt in hoeverre de inwoner blij kan zijn als die erachter komt dat er heel veel geïnvesteerd wordt, dus heel veel geld wordt vrijgemaakt om zaken te realiseren terwijl het gewoon niet gebeurt. Er zijn heel veel mensen in deze stad die geen eigen woning kunnen kopen omdat er geen extra nieuwe woningen komen. Hoe legt D66 dat uit?
De heer Vasters (D66) heeft zeker niet gezegd dat hij blij is met hoeveel woningen er op dit moment in de stad gerealiseerd gaan worden. Daar wil hij best het een en ander over zeggen want daar is hij inderdaad niet blij mee. De gemeente moet hard aan de slag en er moet ook geld vanuit de gemeente naartoe om ervoor te zorgen dat dat ook wordt gerealiseerd. Het is alleen maar een pleidooi om harder in te zetten op de realisatiekracht in plaats van als gemeente te zeggen wij doen helemaal niks meer en wij geven het geld met een belastingverlaging terug. Woningnood maar ook de andere zaken die hij noemde als kansengelijkheid en klimaatcrisis, daar moet met z'n allen hard aan worden gewerkt en de prioriteiten worden ook teruggezien in de programmabegroting.
Mevrouw Ramaker (VVD) stelt dat D66 blij is met een theorie, namelijk een sluitende begroting. Dat klopt allemaal als een bus maar het probleem zit niet in schaarste aan geld of zo, het zit in schaarste aan arbeid en is dan D66 ook niet de mening toegedaan dat je daar moet kijken van hoe kunnen we het slimmer en innovatiever organiseren zodat meer wordt gerealiseerd met misschien wel minder geld?
De heer Vasters (D66) staat altijd open voor voorstellen om meer te doen met minder geld. Dus die voorstellen worden graag tegemoet gezien en daar werkt D66 ook graag op samen met de VVD. Door de voorzitter van de adviescommissie is al een en ander gezegd over realisatiekracht. D66 ziet dat ook als een belangrijk probleem. Het is al vele jaren vaker benoemd. Het verschil met voorgaande jaren is wel dat ambities die de gemeente op dit moment heeft, ook als je kijkt naar een aantal getallen, echt een stuk hoger liggen dan in de voorgaande raadsperiodes.
Een paar getallen uit de begroting: in de vijfjaarsperiode 2023 tot en met 2027 wordt 862 miljoen aan netto-investeringsuitgaven gezien. In de 5 jaar daarvoor van 2017-2022 was dit 261 miljoen. Dus de Investeringsagenda is de komende 5 jaar ruim 3 keer zo groot als de afgelopen 5 jaar en dat is toch echt significant. De fractie wil veel bereiken en begrijpt daarom die ambities maar er zijn wel zorgen als wordt gekeken naar de andere kant van de balans. De wereld buiten ziet er minder rooskleurig uit dan in het verleden. De arbeidsmarkt is krapper dan ooit, de complexiteit van alle crises. In deze raad is al eens gesproken over een policrisis. Het is groter dan ooit, er zijn minder zekerheden. Burgers willen terecht meepraten over beslissingen. Er is best wel een grote complexiteit en D66 kan dan ook aansluiten bij de vragen van mevrouw Zwinkels aan de wethouder hierover.
Tot slot deelt spreker een groot compliment uit aan alle ambtenaren die aan deze begroting hebben gewerkt. Zowel de pdf- als de webversie waren helder qua opbouw en structuur. Het beperkte zich in

het algemeen tot de belangrijkste cijfers en inzichten en het waren minder pagina's dan de voorgaande jaren. Veel dank, ook namens de fractie van D66, hiervoor.
Mevrouw Assen (PvdA) snapt de opmerking over het aantal pagina's maar de heer Van Steeg noemde zonet ook dat sommige programma's daardoor net te summier zijn. Heeft D66 meer graadmeters om te bepalen of de begroting nu goed in elkaar zit dan alleen de omvang? Daar moet je je niet op blindstaren.
De heer Vasters (D66) is dat helemaal eens met de PvdA. De fractie ziet vooral dat de structuur heel helder is. Een duidelijke opbouw met indicatoren, met toelichting en de belangrijkste inzichten. Hij denkt persoonlijk dat het heel goed is om het beperkt te houden qua inhoud en er zijn natuurlijk mogelijkheden als schriftelijke vragen om meer de diepte in te gaan. Op alleen de pagina's moet je je niet blindstaren.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) geeft aan dat de programmabegroting elk jaar weer een belangrijk document is en ook omvangrijk om te lezen en te doorgronden. Sommigen ervaren het als een klein rondje hardlopen maar persoonlijk vindt spreker het zelf elk jaar een dikke marathon en daarom complimenten voor de betere leesbaarheid in deze nieuwe opzet. Teksten en figuren zijn een stuk inzichtelijker, ook in het puur financiële deel van de begroting maar ook waar begrippen en instrumenten worden uitgelegd. Natuurlijk zijn er ook open jargontaal en afkortingen maar daarvoor zijn er gelukkig allerlei zoekmachines.
Uit het algemene beeld van de begroting is dat de gemeente Utrecht een steeds belangrijker overheid wordt blijkt ook wel weer hoe de begroting in omvang is toegenomen. De programmabegroting 2019, toen hij voor het eerst raadslid en woordvoerder Financiën was, was 1,4 miljard en nou is het al 2 miljard. Dat is een grote groei waarbij de druk om verstandig en transparant met al het geld om te gaan alleen maar is toegenomen. Dus ook daarom mooi dat de begroting helderder is geworden.
Soms ook iets eerlijker. Er wordt terecht getoond dat de begroting ook niet meer sluitend gaat zijn als gevolg van lagere inkomsten uit het Gemeentefonds. Het lijkt ook een goede strategie om dat zichtbaar te maken en als dan moet worden gekozen in scenario's hoe die klappen moeten worden opgevangen vindt de fractie ook dat de raad daarin tijdig moet worden meegenomen. De fractie ervaart de voorjaarsnota en ook de programmabegroting als documenten waar een college en coalitie financiële keuzes maken die dan voor de coalitie en de oppositie maar te slikken zijn maar bij het opvangen van dit soort scenario's met bezuinigingen wil de fractie niet voor het blok gezet worden maar ook mee kunnen praten en mee kunnen beslissen. Dat is eerder gezegd en daar sluit hij zich bij aan. Daarom ook niet alleen in de adviescommissie Financiën en Controle maar ook echt in de politieke arena zoals commissie VBF en raad.
De algemene dekkingsreserve wordt gebruikt om een aantal actuele omstandigheden op te lossen voor bijvoorbeeld muziekstudio's en dat vindt de fractie goed, net zoals het verlagen van het saldo van de algemene reserve. Te veel geld op de plank is gewoon niet goed en er blijft nu eenmaal veel geld op de plank liggen. Dat heeft de fractie vaak gezegd, bijvoorbeeld ook in het Groenprogramma waarin heel veel geld gewoon niet uitgegeven wordt. Soms denk de Partij voor de Dieren wel eens dit jaar worden de projecten vooruitgeschoven en we weten ook dat volgend jaar projecten worden vooruitgeschoven. Dan is er nu dus geld beschikbaar voor makkelijke kleine initiatieven. Er wordt namelijk standaard geld voort geschoven maar toch wordt te vaak terug gehoord nee dat gaat niet, nee dat kan niet want het zit nou eenmaal in de reserve en dat kunnen we niet uitgeven. De fractie hoopt dat hier meer beweging voor kan komen.
Sommige passages zijn wel onhelder. De bekostiging schaalsprong groen bijvoorbeeld. De fractie krijgt geen grip of de ambitie van 60.000 extra bomen bij planten nu wel of niet doorgaat. Bij de voorjaarsnota werd die ambitie teruggeschaald vanwege onvoldoende budget en op een technische

vraag van de fractie blijkt dat deze ambitie toch niet van tafel is geweest en in de begroting staat wel budget voor meer groen, dat is goed en nodig, maar niet wordt gezien aan welk groen en hoe dat te relateren is aan de extra ambities van het collegeakkoord. Dus zo'n passage over de extra bomen, die 60.000, is niet helder en de vraag is dan ook in hoeverre die post extra groen voldoende is om de schaalsprong van 60.000 nieuwe bomen te gaan realiseren.
Dan nog een aantal kleine inhoudelijke punten. Fijn dat de afvalstoffenheffing wordt aangepast naar de omvang van het huishouden. Dat is nog steeds niet dat de vervuiler betaalt maar het komt wel het meest in de buurt. De fractie was hier ook voor en de Partij voor de Dieren is er ook voorstander van dat de rioolheffing op deze manier wordt aangepast. Dat gaat gelukkig ook gebeuren maar het is wel vertraagd. Een onderzoek hiernaar wordt pas in 2025 afgerond en dat zou de fractie liever iets naar voren willen hebben. Bijvoorbeeld is het mogelijk dit te versnellen door te leren van de lessen van de hervorming afvalstoffenheffing? Gezien wordt wat voor werk daar is in gestopt. Dat is ook logisch. Dan is een deel van dat werk ook hiervoor te gebruiken zodat ook de rioolheffing kan worden gedifferentieerd.
De paragraaf over leges. Het is echt wel goed te zien, nu ook door deze nieuwe opzet, welke keuzes gemaakt worden wat betreft kostendekkendheid. Dat zijn niet onze keuzes dat leges voor evenementen en horeca bijvoorbeeld slechts voor de helft kostendekkend zijn, dat vinden wij subsidiëring van economische takken die wij niet willen subsidiëren. Zeker de aanvragen voor terrassen en voor grootschalige evenementen zijn echt wel kosten die ondernemers zelf kunnen dragen.
Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt wat betreft de lokale belasting en de rioolheffing of de Partij voor de Dieren het niet met de VVD eens is dat dat instrumenten zijn van beleid.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) is geneigd om ja te zeggen. Daar zijn raadsleden ook voor aangesteld om hier beleid te maken.
Mevrouw Ramaker (VVD) stelt deze vraag niet voor niets. Omdat er een bepaalde filosofie of zienswijze is over de vervuiler betaalt wordt dat instrument aangepast en niet andersom. Dat zou eigenlijk de volgorde moeten zijn. Dus de discussie zou ook bij de inhoudelijke commissie moeten plaatsvinden.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) zegt dat dat zeker kan. Natuurlijk heeft de fractie het liefst dat degenen die het minst vervuilen ook het minste betalen. Bij de afvalstoffenheffing zou de fractie daarom graag nog een stap verder willen gaan door een heel ander systeem in te voeren maar die discussie over de afvalstoffenheffing gaat volgende week plaatsvinden in de commissie VBF en dat is een goede plek om daar die regels te bespreken maar in dit soort commissies kan natuurlijk ook worden gepleit voor het aanpassen van de rioolheffing.
Mevrouw Ramaker (VVD) geeft aan dat het ook op bepaalde aannames is gebaseerd van de vervuiler betaalt. Of dat nou wel of niet zo is bij de afvalstoffenheffing is echt beleid maar soms bekruipt de VVD het gevoel dat er een soort inkomenspolitiek wordt gevoerd. Dus dat je daarmee bepaalde groepen inwoners financieel mee zou ontlasten. Kan de Partij voor de Dieren zich dat ook indenken dat dat ook een vorm is?
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) zou dat ook wel weer goed vinden. Bijvoorbeeld dat in Utrecht het systeem van Diftar is, dan kun je met pasjes meten hoeveel afval mensen weggooien. Dan kan je er dus voor zorgen dat mensen minder afval veroorzaken omdat ze daadwerkelijk minder afval weggooien. Daarmee kunnen mensen dus echt geld besparen maar je kunt er ook het milieu meer redden en dat is dubbele winst.
Mevrouw Kendir (Student & Starter) heeft nog een vraag over het punt van de Partij voor de Dieren over leges. Is de Partij voor de Dieren het niet met Student & Starter eens dat er een risico bestaat dat op het moment dat dit zou worden ingevoerd bepaalde evenementen waar de gemeenteraad veel waarde aan hecht, zoals bijvoorbeeld een Bevrijdingsfestival, gaat verdwijnen?

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) is van mening dat leges, met name door grootschalige evenementen, echt wel zelf betaald kunnen worden. Het Bevrijdingsfestival is een van de weinige een beetje idealistische grootschalige evenementen. De anderen zijn gewoon puur groot geld verdienen door slimme mensen die geld verdienen aan de hand van muziek. Die mogen ook wel meer betalen voor de leges.
Mevrouw Kendir (Student & Starter) vindt het wel heel makkelijk dat het op één hoop wordt gegooid want op deze manier zal de toegankelijkheid van evenementen in gevaar komen, dat bepaalde evenementen gewoon verdwijnen en dat bepaalde evenementen wel overleven terwijl het ook een hele grote culturele waarde voor de stad heeft. Hoe kijkt de Partij voor de Dieren daarnaar?
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) zegt dat evenementen culturele waarde kunnen hebben maar er is een festivalisering gaande in Utrecht en het loont dus kennelijk om festivals te organiseren omdat het een verdienmodel is. Dus waarom zou de gemeente dan festivals moeten subsidiëren hierin als ze zelf hun broek overeind kunnen houden? De leges voor grootschalige evenementen zou naar 100% kunnen.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) memoreert dat eerder een debat is gevoerd over de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De heer Van Heuven zegt terecht dat aan de rioolheffing wordt gewerkt en er straks een onderzoek aan ten grondslag ligt voordat het wordt gewijzigd. Is de heer Van Heuven het met de ChristenUnie eens dat je dat eigenlijk een beetje mist bij de afvalstoffenheffing, dat dat puur gebaseerd is op hoe andere steden dat doen maar er verder geen onderzoek aan ten grondslag ligt?
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) wil graag tempo maken en vindt het eigenlijk wel goed dat er bij de afvalstoffenheffing een beweging is gekomen en hij zou graag willen dat de rioolheffing ook sneller zou gaan.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) zegt dat tempo maken altijd goed is maar tegelijkertijd wil je dit ook goed doen. De Partij voor de Dieren wil ook betalen naar gebruik maar dat wordt hier juist niet gedaan.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) geeft aan dat dit bij de afvalstoffenheffing ook niet wordt gedaan maar daar was het ook reëel omdat de gemeente ook niet meet hoeveel mensen afval weggooien. De gemeenteraad heeft daar alleen maar stappen weg gezet van het hele Diftar-systeem. Er wordt nu misschien wel gemeten hoeveel water mensen verbruiken. Dat kan misschien wel mee in het onderzoek en het is een goed idee om dat mee te nemen maar dit moet vooral niet heel lang gaan duren.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) vindt dat over het laatste volgende week in de raad kan worden gesproken. Laten we met elkaar kijken of dit inderdaad de manier is en onderzoeken of het echt zoveel afval scheelt, of het inderdaad betalen naar gebruik is.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) herhaalt dat de leges voor horeca en evenementen kostendekkend mogen worden. Bij de voorjaarsnota ging spreker strijdend ten onder in zijn mission impossible om geld dat niet besteed was te bestemmen voor dierenhulporganisaties en de fractie had een bedrag gevonden dat niet besteed was van € 650.000 in de Eerste Bestuursrapportage en spreker wilde daar graag 3 × € 100.000 gaan besteden voor dierenhulporganisaties die het in Utrecht heel erg zwaar hebben. Toen en ook bij de beantwoording van de technische vragen hierover bij de programmabegroting hield de wethouder de armen stijf op elkaar, het budget gaat gewoon zoals altijd door het college zelf weer bestemd worden bij de volgende voorjaarsnota. Erkent de wethouder dat het budgetrecht aan de raad is en dat als de fractie geld op deze manier wil bestemmen dat dat gewoon kan? Dat zij later misschien wel tegenvallers wil opvangen is natuurlijk haar keuze maar dat is geen vaste spelregel want de raad bestemt. Is de wethouder het daarmee eens en tenzij de wethouder nu de ideeën van de Partij voor de Dieren overneemt om die

dierenhulporganisaties met 3 × € 100.000 te financieren komt de fractie met een mooie motie of amendement bij het slotdebat hierover.

De voorzitter schorst de vergadering.

De voorzitter heropent de vergadering.

Mevrouw Assen (PvdA) begint met een compliment dat vanavond al veel meer is gemaakt over de leesbaarheid en de indeling. Er zijn echt mooie stappen gezet waarvan de fractie denkt dat dit de raad helpt om de taak beter uit te voeren. Het eerste punt gaat over het aangenomen amendement bij de voorjaarsnota over de Utrechtse basis is een absoluut minimum bij bezuinigingen. Dit was nog niet overal doorvertaald. Dat is nu met een vervanging van de tekst aangepast maar hoe zit dit in de praktijk? Hoe is dit geland bij iedereen op het stadskantoor, mensen die hier dagelijks aan werken zodat het ook echt in de praktijk doorleefd wordt?
Het is nog steeds moeilijk te verkroppen dat de enorme zekerheid voortduurt over het ravijnjaar 2026 en als gevolg van de val van het kabinet eigenlijk nog meer, al schijnt op 17 oktober in een debat in de Tweede Kamer er wel iets over gezegd te zijn dat daar voor de voorjaarsnota meer duidelijkheid over moet zijn vanuit dan wel een nieuw kabinet dan wel een demissionair kabinet. Kan de wethouder misschien iets zeggen over hoe de gevolgen van dat debat al dan niet al doorwerken?
Bij de opgaven waar de gemeente voor staat staan 3 prioriteiten uit het coalitieakkoord voor de PvdA voorop, namelijk de ongelijkheid in de stad bestrijden net als de wooncrisis en de klimaatcrisis. Daarbij moet de extra Utrechtse inzet overeind blijven en om dat te doen is het belangrijk dat de gemeente ongelijk investeert om ongelijke kansen te bieden want die gelijke kansen krijgt niet iedere Utrechter en als we die wel willen realiseren moeten we heel scherp kijken waar en voor wie meer inzet moet worden gepleegd en waar het anders, slimmer of iets minder kan. Daarom moet in relatie tot planningsoptimisme nog realistischer worden geraamd. Geen geld op de plank laten liggen maar realistisch begroten. Het zou uiteindelijk ook niet uit te leggen zijn als de gemeente onnodige bezuinigingen doorvoert die mensen hard raken terwijl de gemeente jaar in jaar uit bij lange na niet uitgeeft wat wordt gepland. Als zelfs de VVD vindt dat er te voorzichtig wordt begroot zegt dat toch wel wat. Dit geldt dus ook niet alleen voor de lopende begroting maar ook voor de Investeringsagenda en dat is tevens in navolging van het advies van de accountant.
In relatie tot Groei en balans heeft de PvdA daarbij de vraag hoe maken we keuzes als daar iets sneuvelt. Sommige domeinen hebben bijvoorbeeld al een groter tekort dan elders. Sport bijvoorbeeld. Dus hoe wegen we dat dan wanneer daar iets moet sneuvelen? Naar aanleiding van het advies dat de raad kreeg van de accountant wil de PvdA ook dat wordt gekeken welke gelden er nog binnen de grondexploitaties binnenstedelijk en Leidsche Rijn zitten. Graag een reactie van de wethouder daarop.
Mevrouw Ramaker (VVD) geeft voor de duidelijkheid alleen maar aan dat de VVD graag realistisch wil begroten en de Partij voor de Dieren, het CDA en GroenLinks zeiden ook dat het belangrijk is dat de raad daar met z'n allen over gaat, dus dat dat debat in de raad plaatsvindt en dat er ook bepaalde politieke keuzes worden zijn gemaakt.
Mevrouw Assen (PvdA) is het daarmee eens want de volgende zin was dat de raad op tijd aan het stuur staat voor de moeilijke keuzes die moeten worden gemaakt, zowel waar het gaat om keuzes die als gevolg van bezuinigingen zouden moeten worden gemaakt als bijvoorbeeld over welke investeringen of ambities gepauseerd of niet direct uitgevoerd worden. Dat bleek net ook al uit het debatje met het CDA daarover en het uitgangspunt van de PvdA is altijd daarbij dat de meest kwetsbare Utrechters koste wat kost worden ontzien. Daarin dient de raad keuzes te maken als die voorliggen. Daarom vraagt de PvdA om een moment tussen nu en de voorjaarsnota waar de raad

daarop kan steunen, al dan niet bij de door de wethouder toegezegde scenario's, ook in lijn met het advies van de adviescommissie Financiën zoals dat net gegeven is.
De fractie is benieuwd naar de tegenbegrotingen van de oppositiefracties. Dit werd nu alleen aangekondigd door het CDA want er worden heel veel dingen gehoord die zij niet willen of willen terugdraaien en de fractie is dan erg benieuwd naar wat ze dan niet gaan doen of hoe dat gedekt wordt.

De heer Snijder (Student & Starter) doet het goed om te zien dat Utrecht er over het algemeen goed voor staat. De schuldquote is lager en er zijn aanzienlijke reserves beschikbaar. De meeste cijfers kleuren groen en de realisatie biedt uiteindelijk meer ruimte dan verwacht. De leesbaarheid is ook zeker verbeterd en het is best goed te begrijpen voor iemand die net begonnen is. Dus dank daarvoor.
Een punt dat moet worden overwogen is of we scherper aan de wind kunnen begroten. Zou dit niet meer ruimte opleveren voor structurele uitgaven? We hebben de mogelijkheid om incidenteel geld mee te nemen maar het is geen jaarlijks terugkerende opbrengst. De gemeente lijkt zich veel te richten op het zogeheten ravijnjaar in 2026 en bouwt grote reserves op om het hoofd te kunnen bieden aan financiële tegenvallers. Dit zorgt echter voor incidentele ruimte in plaats van ruimte die we structureel kunnen uitbesteden. Student & Starter merkt op dat er veel reserves beschikbaar zijn die verstandig kunnen worden geïnvesteerd om de mooie dingen die we in Utrecht doen te kunnen blijven doen en niet in de weg gaan zitten. Kan de wethouder daarom toezeggen om een scenario uit te werken waarin jaarlijks minder geld wordt toegevoegd aan de reserves door onderrealisatie om deze vervolgens uit te besteden aan de 4 terreinen van het coalitieakkoord?
Laten we niet vergeten dat we in een tijd van economische tegenwind verkeren en dat er aanzienlijke investeringen wachten. We maken scherpe keuzes door de financieel lastige positie maar tegelijkertijd hopen de problemen zich op.
De heer Claasen (GroenLinks) vraagt of goed wordt begrepen dat Student & Starter zegt ga scherper aan de wind begroten en vervolgens geef het geld uit aan de prioriteiten van de begroting.
De heer Snijder (Student & Starter) dankt voor de vraag. Het is inderdaad minder scherp aan de wind.
De heer Vasters (D66) begrijpt dat Student & Starter aangeeft dat er misschien minder in de reserves kan worden gestopt. Die reserves hebben echter ook een functie. Zijn er specifieke reserves waar Student & Starter aan denkt waar de gemeente dan minder aan zou kunnen uitgeven of zou kunnen stoppen?
Mevrouw Kendir (Student & Starter) is vooral benieuwd naar een scenario vanuit de wethouder want de fractie ziet hierin kansen. Dit is ook door de accountant als een belangrijk aandachtspunt meegegeven en vooral in de tijd waarin we nu leven van een economisch lastige positie is het belangrijk dat dit wordt uitgezocht maar de fractie heeft niet al het besef van deze reserve moet zo aangepakt worden. De fractie is vooral benieuwd naar het scenario.
De heer Snijder (Student & Starter) vraagt of de wethouder kans ziet in anticyclisch begroten wat juist de stad kan helpen om door deze economische tegenwind te komen. Wat opviel in de programmabegroting is dat de algemene dekkingsreserve in de komende jaren daalt en zelfs de komende jaren bijna verdwijnt. Dit vond de fractie opvallend en daarom is in de programmabegroting gezocht of dit kon worden teruggevonden maar dat bleek niet het geval.
Mevrouw Ramaker (VVD) vindt het interessant wat Student & Starter onder anticyclisch begroten verstaat.
De heer Snijder (Student & Starter) bedoelt investeren op een moment dat het financieel wat minder goed gaat.

Mevrouw Ramaker (VVD) begrijpt dat als het heel goed gaat met de gemeente omdat er heel veel geld op de plank ligt en elke keer miljoenen overblijven er zou moeten worden bezuinigd.
Mevrouw Kendir (Student & Starter) zegt dat dit inderdaad de definitie is van anticyclisch begroten. Op het moment dat het goed gaat moet de gemeente inderdaad kijken of er niet voor kan worden gezorgd dat dan juist de investeringen worden gedaan om financieel gezond te blijven. De gemeente doet dit in periodes waar het goed gaat en de gemeente doet het dus al heel goed. Dat is ook de reden waarom elk jaar van de accountant wordt gehoord dat de gemeente financieel gezond is.
De heer Snijder (Student & Starter) memoreert dat de fractie er schriftelijke vragen over heeft gesteld maar de antwoorden konden eigenlijk niet worden gevonden. Dat de algemene dekkingsreserve de komende jaren lager is hoeft niet per se iets zorgwekkend te zijn. Wel is het van belang om te weten waar het mee te maken heeft en daarom wil de fractie graag verduidelijking van de wethouder.
Tot slot. De fractie heeft eerder gezegd dat de nationale overheid verantwoordelijk is voor financiële steun. De huidige situatie met te weinig geld en onzekerheid vanuit de nationale overheid is niet houdbaar. Niet kan worden toegestaan dat de gemeente niet genoeg zorg kan bieden aan de inwoners en daarom vraagt Student & Starter wederom opnieuw aan de nationale overheid om dit serieus te nemen en met passende maatregelen te komen. De gemeente werkt al hard om dit probleem aan te kaarten maar het werk moet doorgaan. De fractie steunt deze inspanning.
De raad kent baat bij het belang van duidelijkheid, correctheid en effectiviteit in de begroting in het raadsvoorstel. In het kader daarvan wil de fractie de volgende punten aanstippen. Allereerst vindt Student & Starter het belangrijk om zaken bij te houden en te sturen op beleid. Het raadsvoorstel mist een aantal indicatoren wat het moeilijk maakt om de voortgang en effectiviteit van het beleid te meten. Daarom zal de fractie ook indicatoren gaan voorstellen en aandragen in de andere commissiedebatten en hij moedigt daarom ook de andere partijen, ook de partijen die hier niet zijn, aan om met suggesties te komen zodat beter beleid effectiever kan worden gestuurd.
Daarnaast, de nota Reserves Utrecht uit 2019 vermeldt dat reserves moeten worden ingesteld met specifieke informatie, namelijk het doel, de aard en het stortingsplan. Deze informatie ontbreekt in het raadsvoorstel. Het is van belang dat het raadsvoorstel vereiste informatie over reserves bevat. Graag daarom ook hierover een reflectie van de wethouder.
Er wordt opgemerkt dat de nota Reserves 2019 aangeeft dat een reserve moet worden opgeheven als er gedurende 4 jaar geen mutaties plaatsvinden. Voorgesteld wordt om een overzicht van reserves toe te voegen om deze situatie te verhelderen en ook hier graag een toezegging van de wethouder.
Volgens de verordening Financieel beeld moet het raadsvoorstel voorzien in de actueel geraamde kosten en opbrengsten van diensten die door de gemeente worden verstrekt. In het huidige raadsvoorstel wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen maar deze informatie ontbreekt met betrekking tot afvalstoffen wat in strijd is met de verordening. Het is essentieel dat de raad de kosten voor leges en heffingen kan vaststellen en hiervoor actuele ramingen kan raadplegen omdat dit van cruciaal belang is voor het maken van weloverwogen beslissingen. Momenteel wordt verwezen naar de paragrafen maar deze informatie is niet te vinden in de paragraaf Lokale heffingen. De fractie heeft dit vervolgens uitgevraagd en deze informatie bleek beschikbaar in de bijlage. Dit gebrek aan duidelijkheid geeft aan de raad wordt belemmerd in het vervullen van zijn rol omdat via 4 verschillende stappen uiteindelijk bij de juiste informatie terecht is gekomen. De fractie zou daarom graag meer transparantie willen en ook hier graag een toezegging van de wethouder op.
Al met al, de gemeente moet niet alleen scherper begroten en zich voorbereiden op financiële tegenvallers maar moet ook realistisch blijven, geen overschatting van middelen creëren en naar creatieve oplossingen kijken. De begroting moet in het belang zijn van de gehele samenleving en de gemeente moet ernaar streven om de begroting doeltreffend te maken door doordachte

investeringen te doen en een brede discussie te voeren over hoe Utrecht gezond kan worden gehouden.

De heer Simşek (DENK) memoreert dat er recent al een debat is geweest over afvalbelasting maar spreker kan zich aansluiten bij het punt dat de VVD hierover maakt op deze avond. Daarnaast is het waarschijnlijk ook wel duidelijk wat de fractie vindt van betaald parkeren. Daar hoeft dus verder nu niet op te worden ingegaan. DENK is nog altijd van mening dat mensen met een krappe portemonnee geen kosten moeten hebben aan het aanvragen van verplichte identiteitsdocumenten. Daarom roept de fractie het college op om minimaal een gratis paspoort of identiteitskaart te verstrekken. Graag een toezegging van de wethouder hierover.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) stelt dat het soms heel dubbel voelt om in de commissie over een begroting te gaan praten in een wereld waar zoveel leed gaande is. Hij wil deze begrotingsbehandeling van de komende dagen dan ook beginnen met stilstaan bij de verschrikkelijke gebeurtenissen in het Midden-Oosten. Israël en Hamas zijn hier een oorlog begonnen met enorm veel impact op zoveel levens. De fractie wil haar medeleven betuigen aan alle nabestaanden en bidden voor een spoedig einde van deze verschrikkelijke oorlog. Laat er vrede komen. In Nederland en dichtbij in Utrecht worden ook signalen van hoop gezien. Partijen die elkaar opzoeken, luisteren naar elkaars pijn, in gesprek blijven en elkaar vasthouden en op die manier zoeken naar vrede en veiligheid. Laten we al die signalen ver weg en dichtbij omarmen en stimuleren.
De begroting van de gemeente Utrecht ziet er niet rooskleurig uit. De tekorten lopen alsmaar hoger op en de gemeente dreigt in de komende jaren echt ten onder te gaan in taken en verantwoordelijkheden zonder dat daar budget voor is en voldoende daarvoor wordt gecompenseerd. De val van het kabinet zorgt ervoor dat veel in de toekomst helaas nog lang onzeker zal blijven. Tegelijkertijd kan dat ook een kans zijn om juist deze zorgelijke situatie die in de gemeente speelt onder de aandacht te brengen, nu in de campagne maar straks ook tijdens de formatie. Welke stappen zet het college hiertoe, al dan niet samen met andere gemeenten?
De ChristenUnie kan zich aansluiten bij opmerkingen die al breed in de raad zijn gemaakt vanavond over de leesbaarheid van de begroting. Er zijn grote stappen gezet maar één ding viel nog wel op en dat is het aantal indicatoren wat soms ontbreekt of niet helemaal volledig lijkt te zijn ingevuld. Soms zijn ze half. Soms is het ineens 0% en waar dat dan vandaan komt? Hierop zal in de behandeling verder specifiek worden ingegaan maar nu al de vraag aan de wethouder waar dit vandaan komt en of daar een verklaring voor is.
Het weerstandsvermogen wordt op 1 gehouden maar heeft de wethouder ook overwogen om het weerstandsvermogen te verhogen zodat de gemeente klaar staat om grote risico's in de toekomst op te vangen? In de begroting wordt uitgebreid opgesomd wat de top 10 risico's zijn die op dit moment spelen in de stad en die ook impact hebben op het weerstandsvermogen en daarmee op het geld wat kan worden uitgegeven en beschikbaar is. De fractie kan de risico's niet altijd goed volgen. Bijvoorbeeld het risico wat de gemeente nu loopt in het stationsgebied, de nummer 1, is onverminderd hoog terwijl het project in een vergevorderd stadium is. Op welke manier wordt geprobeerd om de risico's te verkleinen? Daar zal verder in de inhoudelijke behandeling op worden teruggekomen maar de fractie is wel benieuwd wat hier ook de rol van Financiën in is want dit project is bijna afgerond en nog steeds is er sprake van een groot risico, bijvoorbeeld voor tijdelijke maatregelen terwijl het project in een vergevorderd stadium is. Daarnaast wordt er ook een geheim risico genoemd waar later in de commissiebehandeling nog op terug zal worden gekomen.
De heer Vasters (D66) begrijpt dat de ChristenUnie een vraag stelt over het weerstandsvermogen. In het verleden lag dat ook wel eens onder de 1 en begrepen is dat de verhouding van 1 betrekkelijk

veilig is, dat je daarmee goed zit qua risico. Waarom dan nu gaan kijken, terwijl het al zo lastig is om de begroting rond te draaien, om dan het weerstandsvermogen te verhogen?
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) hoort hier breed in de raad discussies over hoe ervoor kan worden gezorgd dat de gemeente goed is voorbereid op risico's. D66 heeft het zelfs over de polycrisis maar de ChristenUnie vraagt zich af of niet nu in tijden dat het kan en wanneer ook naar de risico's wordt gekeken. Is er een gedachte geweest om het nu te verhogen zodat op een later moment als de gemeente het echt nodig heeft om die polycrisis te lijf te gaan en de gemeente specifieke maatregelen wil treffen daar gebruik van kan worden gemaakt?
Dan enkele wijzigingsvoorstellen die in de Tweede Bestuursrapportage worden gedaan. Er wordt bijvoorbeeld 8 ton extra uitgegeven aan de realisatie van ommetjes wat op zich hartstikke goed is. Inhoudelijk komt dit straks in de verdere behandeling maar waarom nu zo laat nog die wijziging want de ChristenUnie had al twijfels, en dat werd ook breder in de raad genoemd, of de gemeente het geld op tijd krijgt uitgegeven. Nu zo laat in de tijd wordt nog deze wijziging doorgevoerd. Hoe denkt de wethouder dan dat dat nog dit jaar kan worden besteed of zijn daar concrete plannen voor?
In de Tweede Bestuursrapportage wordt ook het voorstel gedaan om met een reserve voor het Gemeentefonds te gaan werken. Het is goed dat op deze manier geld wordt gereserveerd voor een later moment en dan aan het doel kan worden geoormerkt maar tegelijkertijd vraagt de fractie zich af waarom komt dit nu. Andere gemeenten werken hier al tientallen jaren mee. Heeft de gemeente eerder op een andere manier gewerkt en waarom is het nu het moment om dit te gaan doen?
Dan over de verbonden partijen. Uitgebreid worden bijvoorbeeld beschreven de BGHU en de RUD maar op andere plekken in deze commissie ook aandacht hiervoor. De kosten stijgen daar. Dat betekent dat strenger en strakker moet worden gestuurd op de samenwerking met deze organisaties. Doet de wethouder dat ook en op welke manier is zij dat van plan?
De ChristenUnie miste de klimaatparagraaf in de begroting. Bij de voorjaarsnota riep de fractie op om een klimaatbegroting te maken waarin de gemeente duidelijk laat zien op welke manier Utrecht werk maakt van de vermindering van de CO2-uitstoot. De wethouder heeft uitgebreid in een brief belicht hoe de gemeente met deze verschillende instrumenten kan gaan werken en de wethouder geeft aan om dit te laten landen in de klimaatvisie. De fractie kan dit beleid volgen maar juist de CO2 is zo belangrijk om van dichtbij periodiek te kunnen blijven volgen. De provincie Utrecht maakt bijvoorbeeld wel deze duidelijke keuze door dit in de begroting te doen en er een paragraaf aan toe te voegen. Is de wethouder bereid om na de behandeling van de klimaatvisie alsnog te kijken hoe de monitoring een plek kan krijgen in de begroting en om daarin ook naar het voorbeeld van de provincie te kijken?
Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of de ChristenUnie ook niet denkt dat het ommetje al gemaakt is en dat het nu even gemeld wordt aan de raad.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) zegt dat dan het geld in ieder geval is uitgegeven en dan is die zorg weg maar dat zou alsnog slordig zijn. Daarom is de fractie wel benieuwd waarom dat dan is en welk ommetje het hier om gaat en waarom het op deze manier gebeurt. Dus het is goed om daar in ieder geval een uitleg over te horen.

De voorzitter schorst de vergadering.

De voorzitter heropent de vergadering.

Wethouder Schilderman heeft een reden om te blozen voor de mooie complimenten die vanuit heel veel verschillende fracties kwamen, ook over de stappen die het college heeft gezet voor de leesbaarheid van de begroting. Een compliment dat zij ook zeker zal doorgeven aan de ambtenaren want er is ook ontzettend hard aan gewerkt. Het is namelijk ook best moeilijk geweest om deze stap

te zetten maar spreker ziet dit ook als een aanmoediging om volgende stappen te blijven zetten. De meerjarenprogramma's, daar werd door sommigen aan gerefereerd, is echt een plek waar met elkaar nog een stap op te zetten is en deze complimenten zijn dus een mooie aanmoediging om daar ook verder op door te gaan. Er zijn een aantal heel verschillende vragen gehoord en daar wordt nu verder op ingegaan.
Een van de thema's die bij meerdere partijen voorbijkwam maar waar ook vanuit de adviescommissie specifieke aandacht voor werd gevraagd is, is alles ook uitvoerbaar en hoe wordt er nou omgegaan met bijvoorbeeld het planningsoptimisme. Zij gaat daar zo meteen iets over toezeggen maar er zal alvast iets over worden toegelicht, namelijk dat het college realistisch begroot en het indammen van het planningsoptimisme ook nu al een uitgangspunt is. In de afgelopen periode is dat ook steeds een belangrijker uitgangspunt geworden. De aanleiding daarvoor is dat de uitvoeringscapaciteit ook onder druk is komen te staan. Het beperken van de doorschuif van budgetten komt bijvoorbeeld doordat er aan het einde van het jaar budgetten komen, ook vanuit het Rijk. Dat zal de gemeente nog een paar keer tegengekomen. De gemeente kan heel hard werken aan het planningsoptimisme maar op dit moment wordt gezien dat het Rijk toch ook best vaak, bijvoorbeeld in december ineens met middelen komt wat natuurlijk in een maand vrij lastig is uit te geven. Dat stuk wordt met een versterkte inzet specifieker begroot en planningsmechanisme wordt niet allemaal in één keer opgelost. Dat neemt niet weg dat het college wel het idee heeft dat er al meer gedaan kan worden. De reden bijvoorbeeld dat bij de kapitaallasten al rekening is gehouden met een onderuitputting van 20%. Dat is bij deze begroting en bij meer investeringsprogramma's gedaan omdat dat ook vorig jaar is gedaan. Dus ook hier is al een stap op gezet maar zij deelt met de adviescommissie en veel fracties dat dit beter met elkaar inzichtelijk moet worden gemaakt. Daar is eerder ook al over gesproken, ook met de adviescommissie, en toen is aangegeven dat bij de voorjaarsnota een nadere analyse hiervan zal worden gemaakt. Dus dat zegt zij bij deze nogmaals toe. Er wordt een analyse gemaakt van in hoeverre het scherp in beeld is en er wordt gekeken of er nog maatregelen zijn die kunnen worden genomen om het planningsmechanisme beter in de grip te krijgen. Dus dat zegt spreker in ieder geval toe.
Mevrouw Assen (PvdA) zegt dat dit wellicht allemaal is onderzocht en in kaart gebracht maar zijn er niet gemeenten die hierin vooroplopen op Utrecht?
Wethouder Schilderman legt uit dat veel van dit soort ontwikkelingen bij heel veel gemeenten wordt gezien. Bijvoorbeeld de onzekere inkomsten van het Rijk zijn heel problematisch voor alle gemeenten en dat is bij sommige gemeenten nog sterker dan bij andere maar ongeveer driekwart van de gemeentebegroting is afhankelijk van de rijksbegroting en daarmee zijn veranderingen bij het Rijk ook altijd het grootste risico voor de gemeentebegroting. Om dat bijvoorbeeld te illustreren is gezocht naar in hoeverre wisselt dat nou. Dat wordt gedaan vanaf de begroting 2021. Door veranderingen in uitkeringen van het Rijk veranderde de uitkering ten opzichte van de raming met 250 miljoen. Dat is een enorm bedrag waarop ook de gemeentebegroting wijzigt. Daarin zie je dus eigenlijk dat alle gemeenten worstelen met als er zoveel kan veranderen met de inkomsten het ook wel erg lastig is om daar strak op te begroten. De gemeente heeft daar stappen in gezet en er kunnen nog meer stappen in worden gezet. Daarom zegt zij ook die analyse toe om dat nog verder te doen maar het is niet alleen dat er in de gemeentelijke organisatie te optimistisch naar projecten gekeken wordt en dat ieder jaar van alles niet wordt gehaald en dat er daardoor geld overblijft want dat is geen correcte weergave van zaken.
Mevrouw Ramaker (VVD) vindt het hartstikke goed dat die analyse komt maar komt die bij de voorjaarsnota?
Wethouder Schilderman antwoordt bevestigend. Dan een onderwerp dat ook geraakt werd door de adviescommissie waar meerdere fracties het over hebben gehad, namelijk hoe wordt omgegaan met het gat van 2026 want waar de inkomsten van het Rijk altijd al wat wisselen zijn de bezuinigingen die

het Rijk doorvoert op het Gemeentefonds vanaf 2026 problematisch en dat is de reden dat het college dit laat zien als een gat. Dat sluit aan bij het advies van de VNG om dat ook als een gat te laten zien en het sluit ook aan bij de wens die de raad vorig jaar bij de programmabegroting heeft uitgesproken om meer risico te nemen en om jaren niet te sluiten. Dus dat wordt ook gedaan. Toch heeft het college gemerkt, zeker met het gevallen kabinet, dat het wel spannend is of het Rijk tijdig over de brug komt en dat is de reden dat is gezegd dat daar scenario's voor worden gemaakt. Dan kun je enerzijds laten zien van wat doen die bezuinigingen bij het Rijk nou en anderzijds kan je voorbereid zijn. Hier is met de raad over gesproken tijdens de voorjaarsnota en het was een vraag van mevrouw Kendir aan haar hoe die scenario's eruit gaan zien. Die scenario's zijn meerdere opties die een weergave kunnen zijn van hoe dat eruit moet komen te zien. Dat is de aanleiding dat het is toegezegd zodat de raad daarin kan kiezen. Dus stel dat de raad scenario A niet wil, dan is er misschien ook scenario B of scenario C of scenario D. Daarmee wordt ervoor gezorgd dat de raad opties heeft om aan het stuur te zitten. Daarmee wordt aan de vraag van de adviescommissie en meerdere fracties in de raad tegemoetgekomen want de raad kan dan bij de voorjaarsnota kiezen uit de verschillende scenario's. Er wordt dus naar gestreefd van hoe kan het wat groter en wat meer en wat extra worden gemaakt. Zij kan zich wel voorstellen dat het een uitgebreid gesprek wordt en misschien zou het goed zijn om daarover met elkaar van gedachten te wisselen, zowel met de adviescommissie als met de griffie van hoe kan daar ruimte aan worden gegeven dat dat gesprek echt de aandacht krijgt die het verdient zodat de raad geïnformeerd kan zeggen van dit is hoe we kijken naar die scenario's en dit is het scenario dat we willen of ik wil een stukje van scenario A en een stukje van scenario B.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt wat het vertrekpunt is voor een scenario want nu komt het over dat het vertrekpunt is het gat in 2026. Is dat het vertrekpunt voor het opstellen van de scenario's?

Wethouder Schilderman geeft aan dat dat het vertrekpunt is voor het opstellen van de scenario's maar het idee is dat die scenario's meer ombuigingsopties bevatten dan het totale gat want op die manier heeft de raad ook iets te kiezen. Als het alleen maar wordt beperkt tot de omvang van het gat is het tekenen bij het kruisje en dat is juist niet wat het college gaat voorstellen. Er komen meerdere opties zodat de raad ook kan kiezen.

Mevrouw Ramaker (VVD) geeft de wethouder mee dat behalve dat de gemeente voor zijn inkomsten afhankelijk is van het Rijk voor ongeveer 52% van de begroting met die 48% ook in de scenario's rekening moet worden gehouden. Dus dat dat ook een vertrekpunt is. Is de wethouder het daarmee eens? Als het Rijk aan de knoppen gaat draaien qua uitgaven zijn er ook nog andere inkomsten waar deze gemeente mee te dealen heeft. Worden die ook meegenomen als vertrekpunt?

Wethouder Schilderman legt uit dat het dan zou gaan om het verhogen van de lasten. Dat zou dan een optie kunnen zijn maar dat is niet wat deze coalitie met elkaar heeft afgesproken. Die heeft gezegd aan het begin van deze periode wordt er gekeken naar de lasten en dat gaan we straks niet opnieuw doen. Dat staat ook in het akkoord, dus daarmee wordt echt gekeken naar als het Rijk niet over de brug komt met deze middelen, dan gaan we ter waarde van dat tekort kijken naar wat zijn dan opties om daar een oplossing voor te verzinnen en in principe gaat dat niet over lastenverhogingen want daar heeft de coalitie een uitspraak over gedaan en daar houdt het college zich natuurlijk aan.

Mevrouw Ramaker (VVD) stelt dat het tot nu toe in Nederland nog niet zo is dat gemeenten zoveel ruimte krijgen voor het heffen van lokale belastingen. Het is aanvullend als inkomsten en naast die lokale lasten zijn er nog meer inkomsten als EU-fondsen en andere fondsen. De vraag is wat als het Rijk draait aan die knop, daarop worden de scenario's gebaseerd en de VVD wil dat breder trekken, dat er dus nog meer vertrekpunten zijn en of die ook kunnen worden betrokken in de scenario's.

Wethouder Schilderman begrijpt dat de VVD niet bedoelt de lokale lasten verhogen. De VVD bedoelt om te kijken naar het verhogen van opbrengsten die niet van het Rijk zijn en niet belastingen

verhogen. Dat is eigenlijk de vraag van de VVD? Als dit de vraag is van de VVD zal het college daar ook naar kijken en als dat niet zo blijkt te zijn hoort zij dat graag.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) begrijpt dat de scenario's bij de voorjaarsnota worden gepresenteerd en de wethouder zei dat die dan ook met de adviescommissie en de griffie worden besproken. Het zou prettig zijn om juist het debat wat breder en goed te kunnen voeren dat er een stuk richting commissie VBF komt zodat het daar goed kan worden besproken want als het een onderdeel wordt van de voorjaarsnota valt het daar weg en je hebt sowieso verschil tussen coalitie en oppositie. Dus het zou een soort op zichzelf staand stuk moeten worden. Kan de wethouder zoiets toezeggen?
Wethouder Schilderman kan zich daar iets bij voorstellen maar zij probeerde zonet al te zeggen dat het proces hoe het kan worden besproken met de griffie en de adviescommissie zou kunnen worden besproken. Zij kan zich best wat voorstellen bij een separate behandeling, maar daar gaat de raad zelf ook over, maar zij kan zich daar wat bij voorstellen.
Mevrouw Assen (PvdA) had begrepen dat die scenario's wel voor de voorjaarsnota zullen komen.
Wethouder Schilderman geeft aan bij de voorjaarsnota.
De heer Van Steeg (CDA) zegt dat wanneer de raad die scenario's bij de voorjaarsnota krijgt, dan worden ze ook besproken bij de voorjaarsnota en is er geen andere keuze meer. Het verzoek is, en dat wordt ook breder gehoord, dat het er wel iets voor zit en dat dit ook nog op een andere manier in de commissie VBF kan worden geagendeerd. Dat debat kan dan worden meegenomen in de besluitvorming over de voorjaarsnota.
Wethouder Schilderman legt uit dat de voorjaarsnota meestal enkele maanden bij de raad ligt voordat er over besloten wordt. Het is goed om te bespreken met elkaar op welk moment je dat zou kunnen bespreken met elkaar. Het college wil goede scenario's waarin de raad echt wat te kiezen heeft en dan behoort het naar voren halen niet tot de mogelijkheden. Het kan gelijktijdig worden gestuurd en als de raad het separaat wil behandelen heeft zij het volste vertrouwen dat daarvoor een oplossing wordt gevonden maar misschien is het goed dat de griffie en de adviescommissie en zij er samen over spreken maar ze kan zich daar wat bij voorstellen en het college helpt de raad hier graag in.

Dan de vraag over de indicatoren. Blijven we daar op letten met elkaar. Zij deelt met de raad dat dit heel belangrijk is. Daarom is dat ook expliciet onderdeel geworden van de standaard voor de beleidsnota. Sinds het vaststellen hiervan wordt er hard aan gewerkt van hoe kunnen we dat strakker doen met elkaar maar spreker ziet dit als een aanmoediging om daar heel hard aan te blijven werken met elkaar en hopelijk zal de raad ook daar altijd kritisch in blijven, dat als er een beleidsnota voorligt waarvan de raad zegt dat ze deze indicator niet wil. Dan moet met elkaar het gesprek worden gevoerd over een ander want dat is dan echt het moment om dat te doen met elkaar.
Vanuit de adviescommissie ging het nog over grip op de investeringen en daar is inderdaad in de zomersessie met de adviescommissie uitgebreid over gesproken van wat is er nou voor nodig om dit te versterken zoals het voldoende zicht hebben op de jaarvolumes en de ontwikkeling van de kapitaallasten. Er zijn een aantal ideeën gepresenteerd waar de adviescommissie ook positief over was, tenminste zo hoorde zij dit in ieder geval, en dit betekent dat dit ook in het MPR een grote aandacht gaat hebben en dat is hoe sturen en verantwoorden ingevuld is zodat het stuk waar nog een stap op gezet moest worden, dat zijn die meerjarenprogramma's en dit komt dus aankomende keer.
De VVD vraagt naar de lokale lasten en vraagt eigenlijk om een visie daarop. Het hele strakke antwoord is dat de visie in het coalitieakkoord staat, namelijk dat er veel ambities zijn die zowel deze raad als deze coalitie hebben. Die zijn ook vastgelegd daarin en het wordt reëel gezien om daar een lastenverhoging tegenover te zetten. Dat is een wat grotere lastenverhoging geweest op het gebied

van de ozb en daarin is afgesproken om te zeggen van dit is nu de lastenverhoging maar in principe betekent dat niet dan nog een vervolglastenverhoging. Dat is wat daarin is vastgelegd maar de VVD vraagt hier waarschijnlijk ook naar om er misschien iets meer van te weten van wat is de redenering die erachter zat. Daar kunnen de raadsleden elkaar ook allemaal op bevragen maar bijvoorbeeld een redenering die heel logisch past bij wel meer doen op het gebied van de ozb is dat mensen die een woning bezitten en daarmee vermogen hebben worden belast. Een vermogen wordt in Nederland relatief weinig belast en de eigen woning wordt zelfs gesubsidieerd in tegenstelling tot de huurwoning in het vrije segment. Dus een aanleiding om te zeggen dat er gekeken wordt naar die lokale last is bijvoorbeeld in het kader van vermogensgelijkheid maar dit lijkt echt een debat waar de raadsleden met elkaar over moeten spreken maar dit is in ieder geval de aanleiding om hiernaar te kijken. De keuzes hiervoor zijn gemaakt in het coalitieakkoord en dat is dan ook het kader.
Mevrouw Ramaker (VVD) stelt dat er geen visie is op de ozb-waarden om dat vrij te besteden. Je hebt de WOZ-waarde en dan het tweede deel en dan kan het college zeggen daar doen we een extra indexering op. Daardoor zie je dus dat dat enorm kan fluctueren en wat de VVD bedoelt is in hoeverre zit daar een soort constante in? Er zijn gemeenten die daar een verhaal bij hebben en dan gaat het echt om de ozb. Nu wordt het veel breder getrokken. Eigenlijk wordt gezegd we gebruiken dit als lapmiddel voor onze eigen ambities maar als dit het antwoord is van de wethouder zal de VVD daar iets anders voor moeten inbrengen.
Wethouder Schilderman heeft een samenvatting gehoord die zij niet helemaal deelt. De VVD vroeg naar de eerlijke verdeling van de afvalstoffenheffing en waarom dat eigenlijk eerlijk is. Daar is net het debat over gevoerd in de commissie maar dit is een voorstel gebaseerd op de motie die is aangenomen in de gemeenteraad en de gemeenteraad heeft dat als eerlijk betiteld en volgende week wordt hierover weer gesproken in de raad en vrijdag komt daar ook nog een brief over.
Dan gaat de VVD ook in op de reserves en een aantal andere partijen gaan daar ook verder op in. Eigenlijk verandert er in dit voorstel één ding op het gebied van reserves. Er zijn een heel aantal dingen die hetzelfde zijn. Er zijn altijd toevoegingen en onttrekkingen. Daarin is het hetzelfde maar op dit moment wordt er alleen voor een systeemreserve een nieuwe afspraak voorgesteld. Dat heeft te maken met de analyse die daar ook over gemaakt is, bijvoorbeeld door de rekenkamer. Namelijk dat er specifiek gekeken wordt naar het Gemeentefonds. Vrij laat in het jaar zijn er nog verschuivingen in de inkomsten vanuit het Rijk. Dus bijvoorbeeld in de septembercirculaire komen daar nog vaak verder middelen in vrij en die zijn dan bedoeld om de komende jaren specifiek aan een doel te besteden. Alleen door de Utrechtse systematiek zien het er dan meteen uit als een overschot terwijl het natuurlijk op geen enkele reële wijze kon worden uitgegeven. Daar is die reserve voor en dat is ook de enige wijziging die erin zit. De andere zijn gewoon de automatische verwerkingen die daar altijd in verder naar voren komen. Dus op zich op het gebied van reserves geen grote wijzigingen op dat vlak. Voor de rest ging het er over of er heel veel geld op de plank blijft liggen. Op dit moment, in de Tweede Bestuursrapportage en als de raad ook de brief over de septembercirculaire heeft gezien, is het niet de verwachting dat er aan het eind van dit jaar geld overblijft maar de ervaring leert wel dat het Rijk vaak aan het eind van het jaar toch soms nog komt met iets. Voor projecten die binnen de gemeente spelen wordt er natuurlijk zo lang mogelijk in het jaar nog geprobeerd om het toch te realiseren en die tegenvaller komt vaak aan het einde van het jaar, dat resulteert in dat er wat geld over is maar op dit moment is de prognose dat er geld tekort is aan het einde van het jaar en dat er dus niet iets op de plank ligt.
Mevrouw Assen (PvdA) begrijpt dat op een bepaald moment de organisatie weet dat er nog geld komt van het Rijk aan het einde van het jaar. Is daar dan helemaal niets in te voorspellen?
Wethouder Schilderman legt uit dat daar die reserve voor is gemaakt zodat de gemeente daar minder afhankelijk van is. Het geld van het Rijk fluctueert echter wel. Dus in de brief over de septembercirculaire staat voor dit jaar een bedrag van 15 miljoen negatief vanuit het Rijk die opeens

met minder komt dan eerder was ingeschat. Er zijn een heel aantal jaren geweest waarin er aan het einde van het jaar geld kwam maar dat is geen garantie voor andere jaren werd weer gezien bij de septembercirculaire. Dus er altijd vanuit gaan dat er nog geld komt is niet passend. Het fluctueert gewoon.
Mevrouw Assen (PvdA) vindt het tweede punt wat de wethouder noemde een beetje klinken als wensdenken. Als er gedurende het jaar gehoopt wordt van we hopen dit toch te realiseren en aan het eind van het jaar blijkt dit niet zo te zijn. Zit daar dan niet iets in waar het college realistischer in moet zijn?
Wethouder Schilderman deelt met de PvdA dat het college daar realistischer in moet zijn. Dat is ook de aanleiding om dit jaar weer meer te doen aan het planningsoptimisme dan het voorgaande jaar maar ook wordt gedeeld de mening van de adviescommissie en meerdere partijen in de raad dat de organisatie dit beter in beeld kan krijgen en daarom doet spreker ook de toezegging voor bij de voorjaarsnota.

Mevrouw Ramaker (VVD) heeft ingebracht, en het CDA kwam daar ook later op terug, dat ze graag een toezegging wil over een visie of een actueel beeld over de vorming van reserves en voorzieningen.
Wethouder Schilderman geeft aan dat op het gebied van de reserves op deze reserve na er geen grote verandering is. Dus dit is de verandering die voorgesteld wordt. Dat is uitgelegd en het staat in de stukken ook verder toegelicht. Er is een nota Reserves uit 2019 maar dat is niet erg oud. Begrepen wordt dat het misschien een wens is om iets te veranderen aan die nota maar dan is niet helder wat de wens is van de verschillende partijen hierin. Dus daarom zegt zij daar nu niets over toe.
GroenLinks stelde een vraag over wat er gaat gebeuren om de 9 miljoen voor wonen toch structureel in te zetten voor de wooncrisis. Dat lijkt echt een vraag voor bij Wonen. Dan vroeg GroenLinks ook nog naar vertraging bij projecten. Spreker heeft in het algemeen iets over planningsoptimisme gezegd en dat geldt hier natuurlijk ook maar de suggestie die eigenlijk gedaan wordt is om te kijken of projecten beter in elkaar kunnen worden geschoven en kan daarin dus niet worden overgepland. Dat kan en dat gebeurt nu de facto ook. Dat geldt niet voor alle projecten want sommige projecten zijn echt volgordelijk met elkaar en niet alles is zo maar naar voren te halen want veel projecten vragen veel werk van te voren zoals bijvoorbeeld wegen en riolering. Maar dit lijkt wel bij uitstek een suggestie om mee te nemen in hoe kijken we naar het planningsoptimisme en zijn er nog kansen om bijvoorbeeld een soort flexibele lijst van projecten te hebben die je misschien een beetje naar voren zou kunnen trekken. Daar zal naar worden gekeken maar spreker heeft nog niet echt een verwachting hoe dat eruit gaat zien.

Dan vroeg GroenLinks naar de SPUK's, of daar geld op de plank blijft liggen vanwege het capaciteitsgebrek. SPUK's gaan vooral gepaard met allerlei voorwaarden. Er zit veel werk in het aanvragen maar er worden ook veel eisen over de monitoring gesteld. Het verantwoorden is intensief. Dus iedere SPUK zorgt er wel voor dat de gemeente veel meer tijd kwijt is met verantwoorden, tijd die niet kan worden besteed aan gewoon je werk doen. Dat is de reden dat het college ook uitgebreid lobbyt om het aantal SPUK's te verminderen omdat het enorm is toegenomen de afgelopen jaren. Dat wordt breed gedeeld door bijna alle gemeenten in Nederland. Dit is een van de meest frustrerende en ergerlijke dingen in de VNG-commissie Financiën en het is een onderwerp dat ook bij het Rijk op de agenda staat maar nu het systeem er eenmaal is wordt gedacht van ik kan toch meer richting meegeven en zelf ook iets meer politiek bedrijven naarmate er steeds meer taken naar de gemeenten zijn gebracht. Dit is niet ideaal. De gemeente doet zijn best om zoveel mogelijk gebruik te maken van de SPUK's voor waar het kan maar de gemeente kan daar niet altijd flexibel in zijn omdat de eisen vaak best wel rigide zijn. Misschien is het te overwegen om incidenteel en

structureel geld tegenover elkaar uit te ruilen maar eigenlijk is dit van een gedrocht een nog groter gedrocht maken. Hopelijk gaat het Rijk dus af van de SPUK's en naar meer structurele financiering.
Mevrouw Assen (PvdA) merkt op dat de fractie van wat de wethouder net schetst heel veel terugkrijgt vanuit de stad, van subsidie ontvangende organisaties, dat de verantwoording zoveel tijd en capaciteit kost. Wellicht kan de gemeente dit ook zelf in het achterhoofd houden bij alles wat de gemeente vraagt van mensen die van de gemeente een subsidie ontvangen.
Wethouder Schilderman geeft aan dat daar vrij recentelijk in een commissie over is gesproken of de gemeente daarin minder eisen kan hanteren. Het college kijkt daar inderdaad naar maar als het Rijk die eisen aan de gemeente stelt en de gemeente gaat met dat geld andere zaken subsidiëren dit een op een doorgaat maar als er kansen voor zijn zullen die zeker worden gebruikt.
Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat als de gemeente geen SPUK aanvraagt er ook geen werk aan is.
Wethouder Schilderman zegt dat dit inderdaad een optie is en misschien een optie die ook wat actiever met de raad zou moeten worden besproken om dat niet te doen. Echter, vaak is de dynamiek in de raad dat als er een kans is om meer te doen eigenlijk altijd de wens is om meer te doen. Zij wil het best bekijken maar heeft tot op heden nooit het gevoel gehad dat dit op veel steun kan rekenen in de raad.
Mevrouw Ramaker (VVD) kent de SPUK in deze raad alleen maar uit de begroting en de jaarrekening want in de raadsvoorstellen staat nooit in de financiële paragraaf dat dit mede wordt gefinancierd door het Rijk via een SPUK. Misschien kan de wethouder daar ook meer op sturen?
Wethouder Schilderman herkent dat beeld helemaal niet want er staat heel vaak in de financiële paragraaf dat iets komt vanwege rijksfinanciering en dat is ook vaak de uitleg waarom een maatregel incidenteel is en niet structureel omdat het geld van het Rijk heel vaak incidenteel is. Dus er staan altijd een paar regels in en meestal wordt dan de afkorting niet gebruikt wat misschien voor deze commissie ook beter zou zijn. Een specifieke uitkering of geld vanuit het Rijk staat er dan in en dat is ook een stukje leesbaarder maar geprobeerd zal worden om dit te doen. Dank daarvoor.
GroenLinks vroeg hoe wordt gekeken naar ongelijk investeren en hoe ervoor kan worden gezorgd dat dit niet verkokerd wordt gedaan en of dit op meer plekken kan worden gedaan dan alleen binnen het domein maar ook tussen domeinen. Het is inderdaad belangrijk om meer dan alleen per domein te kijken. Collega-wethouder Eerenberg heeft ook nog dit jaar een brief toegezegd want er is eerder gevraagd naar een soort uitvoeringsprogramma daarvan. Die brief ontvangt de raad dus nog.
Dan vraagt GroenLinks kunnen we ook met de bril van impact kijken naar de bezuinigingen straks en hoe zorgen we ervoor dat kwetsbare inwoners niet te veel geraakt worden. De maatschappelijke effecten van voorgestelde bezuinigingen zullen in generieke zin in beeld worden gebracht en op basis daarvan kan de raad een afweging maken of dit een keuze is die de raad wil maken. Het college kijkt er dus met die bril naar en daar zal de raad uiteindelijk een uitspraak over moeten doen.
De heer Claasen (GroenLinks) vraagt of de raad dan kan zien wat de samenloop bij een individueel huishouden doet want de kans is aanzienlijk dat wanneer je het generiek bekijkt niet in beeld is wat het doet bij een concreet huishouden. Dat zou de raad wel moeten wegen.
Wethouder Schilderman denkt dat dat te veel gevraagd is. Hoe het met een individueel huishouden gaat op het gebied van inkomen, dat is geen informatie die de gemeente heeft. Dat is informatie van het Rijk. Dus het idee dat de gemeente dat op die manier in beeld kan brengen kan niet worden geleverd.
De heer Claasen (GroenLinks) vraagt of de gemeente zich een beeld kan vormen van individuele huishoudens waar verschillende geldstromen vanuit de gemeente, verschillende subsidies, verschillende hulpverleners die hierbij gaan bezuinigen over de vloer komen en dat straks niet meer doen. Dat zou GroenLinks heel graag willen zien.

Wethouder Schilderman geeft aan dat dit altijd interacteert met landelijke regelingen. De gemeente kan dat dus sowieso niet laten zien. Daarbij wordt er ook van uitgegaan dat de gemeente weet welk individueel gezin waarvan gebruik maakt en dat heeft de gemeente helaas niet op gezinsniveau beschikbaar.
Dan de vraag van GroenLinks over hoe wordt omgegaan met het amendement rondom het sociaal domein. Dat zal het college doen conform het amendement. In eerste instantie is dat bij het schrijven van de begroting niet helemaal goed gegaan. Dat is niet omdat het college iets anders van plan is maar het komt omdat er een verkeerde tekstkopie is gehanteerd. Dat is nu ook hersteld maar de insteek van het college is nog steeds om dat conform dat amendement te doen. Hoe dat er precies verder uit gaat zien. Daarvan is aangegeven dat er een uitgangspuntennotitie komt aan het einde van het jaar. Dus daar zit de verdere informatie in en in de begroting ziet de raad grotendeels dezelfde informatie als bij de voorjaarsnota.

Het CDA vroeg naar planningsoptimisme en specifiek om daar de schuldquote in mee te nemen en de consequenties van de rentestijging. Dat zijn inderdaad goede onderwerpen om mee te nemen. Dat is ook de worsteling die het college had bij de opstelling van de begroting want in de schuldquote is het planningsoptimisme niet meegenomen. Daar zie je dus een enorme oploop terwijl die oploop waarschijnlijk een stuk langzamer zal gaan maar de wens van het CDA wordt heel goed begrepen om daar meer inzicht in te hebben en dit wordt bij de voorjaarsnota meegenomen.
Het CDA vroeg naar de toevoeging bij de parkeerreserve. De storting rondom deze reserve is de reguliere werkwijze. Het CDA vroeg ook naar de bouwleges. Daarvoor is de risicoafweging. Er wordt een enorme piek aan aanvragen gezien in de bouwleges vanwege de komende Omgevingswet en dat is de aanleiding om dat in ieder geval te doen. Dat maakt dat wordt ingeschat dat de gemeente volgend jaar minder inkomsten aan vergunningen zal hebben omdat die allemaal een stukje naar voren zijn gekomen.
Dan vroeg het CDA waarom het resultaat niet realistischer zou kunnen zijn, waarom dat wordt gedaan via de bestuursrapportage en moet dan niet een beter gesprek worden gevoerd over de reserves. De raad maakte vaker een punt over het rekeningresultaat. Spreker deelt dat maar daarbij moet ook worden aangegeven welke zaken impact hebben op het rekeningresultaat, bijvoorbeeld de wisselende inkomsten van het Rijk is daar een heel belangrijke in. Daarna is het de vraag hoe het college een zuiver rekeningresultaat kan laten zien. Dat is eigenlijk pas te zien na de bestedings- en dekkingsvoorstellen. In de jaarstukken van vorig jaar waren dat er meer dan 100. Daarom is een nieuw voorstel gedaan zodat een zuiverder jaarresultaat kan worden gepresenteerd omdat veel zaken in het jaarresultaat specifiek gekoppeld zijn aan verschillende onderwerpen. De raad ziet dat terug in de bestedings- en dekkingsvoorstellen en daardoor lijkt het bedrag enorm. Een van de dingen die daarbij helpt is de specifieke reserve die spreker eerder heeft genoemd. Dat is dus de aanleiding om die reserve te maken.
De heer Van Steeg (CDA) kan zich daar iets bij voorstellen want de fractie wil een resultaat zien dat overeenkomt met wat er in een jaar gebeurd is. De vraag was echter specifiek waarom daar het raadsvoorstel voor de Tweede Bestuursrapportage voor gebruikt wordt. Is dat echt puur om in 2023 zo'n resultaat te laten zien? Dan moet daar eerder een discussie over worden gevoerd en daarin meenemen de nota Reserves omdat ook de rekenkamer daar een aantal dingen over heeft gezegd want er zijn daadwerkelijk wel een aantal dingen om over te praten, mede in het licht van de investeringen die beoogd zijn voor de komende jaren.
Wethouder Schilderman legt uit dat dit erin is gezet omdat het college dit een uitwerking vond van vragen die de raad vaak eerder heeft gesteld. Vervolgens is dit uitgewerkt in het gehele voorstel.
De heer Van Steeg (CDA) mist dan de onderbouwing want dit is puur een opsomming van 16 posten met het Gemeentefonds. Waarom komt dat aan de behoefte van de raad tegemoet en waarom zijn

juist deze posten daarvoor beoogd? De vraag blijft waarom hiervoor de Tweede Bestuursrapportage is gebruikt en niet eerder de begroting. Eigenlijk zou eerst nog een meer fundamentele discussie moeten worden gevoerd over hoe met reserves moet worden omgegaan.
Wethouder Schilderman geeft aan dat de enige waarschuwing die het college doet deze reserve is. Alle andere onderdelen zijn conform de reguliere systematiek en er is één nieuwe reserve.
De heer Van Steeg (CDA) zegt dat dit dus een wijziging is in de systematiek en het is gek om dat in deze bestuursrapportage te doen. Die reserves gaan de komende jaren oplopen want er komen enorm veel investeringen of in ieder geval gaat er veel meer in gewijzigd worden dan de jaren hiervoor. Dat is ook een reden om daar nog eens goed naar te kijken en de opmerking die de rekenkamer heeft gedaan over de toelichting in de reserves, hoe die worden gebruikt en waarom die worden gebruikt. Dat zijn 3 goede redenen om nog eens te kijken naar de nota Reserves die 4 jaar oud is en ook bij de vorige nota Reserves is na 4 jaar gezegd laten we daar nog eens naar kijken. Toen stond het jaartal gewoon vast en nu staat het open. Dat zijn voldoende redenen om de nota Reserves tegen het licht te houden of om in ieder geval een fundamentele discussie in de raad te voeren over hoe met reserves wordt omgegaan.
Wethouder Schilderman begrijpt dat er bij het CDA een sterke behoefte is om een algemene discussie over de reserves te voeren. Als de fractie daar informatie bij nodig heeft helpt spreker daar graag bij. Het college heeft het idee dat de nota Reserves conform wens werkt. Er is hier een ambitie gezien, ook op basis van vragen die gesteld zijn, en op basis daarvan heeft het college dit voorstel gedaan. Als het CDA aangeeft dat zij daar meer informatie bij nodig heeft want er zijn specifieke onderwerpen waarom we die nota tegen het licht willen houden, dan wordt de fractie daarbij geholpen. Dat kan worden besproken met elkaar.
Mevrouw Ramaker (VVD) heeft niet zozeer behoefte aan informatie maar wil een actualisatie van de reserves en voorzieningen.
Wethouder Schilderman legt uit dat financieel de reserves altijd al worden aangepast conform de werkwijze. Op het moment dat partijen een aanpassing van de nota zouden willen hoort zij graag op welke wijze die dan zou moeten worden aangepast want dan kan daar een voorstel over worden gedaan. Het college heeft tot nu toe het idee dat het goed werkt en in de opmerkingen die gemaakt zijn vanuit de rekenkamer wordt ook heel veel ondersteuning gezien in de werkwijze en vooral heel veel toelichting. Daar is de afgelopen weken ook uitgebreider over gesproken.
Mevrouw Assen (PvdA) constateert dat de wethouder de conclusies van de rekenkamer aanhaalt maar wat de accountant de raad heeft meegegeven is niet helemaal in lijn met hoe de wethouder nu reageert. Kan zij daar dan ook op ingaan?
Wethouder Schilderman zegt dat hier dan in de tweede termijn ook op moet worden teruggekomen want spreker heeft het idee dat alles redelijk volgens de reguliere werkwijze wordt gedaan. Als daar toch licht tussen zit zal ze kijken of iemand daar nog een beeld bij kan vormen.
D66 stelde een vraag over de investeringsagenda. Die is groter de komende jaren en hoe gaat dat ook in relatie tot de wereld buiten. De groei van de stad leidt ook tot een groei van het investeringsprogramma maar zeker de inzet van SPUK's en de groei van taken vanuit het Rijk leidt ook tot een heel grote toename en er zijn inderdaad risico's van schaarste aan personeel en hogere bouwkosten en de stijgende rente. Dat is de aanleiding dat dit verder tegen het licht wordt gehouden. In de regeling Risicovolle projecten is dat ook juist een van de onderwerpen die bij de grote projecten ook benoemd zijn.
De Partij voor de Dieren vroeg naar de algemene dekkingsreserve en of dit beter kan worden ingezet. De algemene dekkingsreserve is resultaten tussen jaren schuiven en in principe komt die altijd uit op nul want het ene jaar wisselt ten opzichte van het andere jaar.

De Partij voor de Dieren vroeg naar de ambitie over groen. Past dat nou helder genoeg en in hoeverre is de post extra groen afdoende om dit te realiseren. Dat is een vraag die zal worden doorgeleid.
De Partij voor de Dieren vroeg naar de rioolheffing, of dat onderzoek niet sneller kan. Spreker snapt het ongeduld van die fractie. Daar is ook over gesproken in het debat over de afvalstoffenheffing. Daar komt vrijdag nog een brief over, als het goed gaat, en dat is ook toegezegd. Daar staat ongeveer in dat het college de raad daarover in het eerste kwartaal 2024 meer over zal informeren en dat ernaar wordt gestreefd om dat onderzoek al volgend jaar uit te voeren en af te ronden. Dat kan dan wellicht aanleiding zijn voor de raad om verder mee te geven wat het college mee kan nemen in het onderzoek.
De Partij voor de Dieren ging in op het budgetrecht van de raad en of het ook een budgetrecht van de raad is. Toen werd ingegaan op een meevaller waarover bij de voorjaarsnota is gesproken. Inderdaad is het budgetrecht een recht van de raad. Spreker geeft altijd een oordeel over de haalbaarheid van een motie of amendement en dat doet zij in brede zin financieel, juridisch en beleidsmatig. Daarbij houdt zij zich aan de financiële spelregels die de raad heeft vastgesteld. Een van die spelregels is dat meevallers en tegenvallers integraal bij de voorjaarsnota worden afgewogen en het voorstel wat daar eerder in zat, ook vanuit de Partij voor de Dieren, van waarom heeft het college daar niet positief over geadviseerd. Dit was namelijk in tegenspraak met de financiële spelregel die de raad aan het college heeft meegegeven. Als de raad die financiële spelregel niet zou geven, iedere meevaller klinkt dan erg leuk want dan is er ruimte om iets extra's te doen en iedere tegenvaller is een probleem maar daar wordt nooit lopende het jaar een oplossing voor gevonden. Daarom heeft de raad ook vastgesteld dat dit bij de voorjaarsnota wordt gedaan want dan kunnen eerst de mee- en tegenvallers tegen elkaar worden weggestreept om daarnaar te kijken hoeveel ruimte er nog is voor nieuwe en aanvullende wensen.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) zegt dat er toen werd gesproken over de voorjaarsnota. Er was toen een meevaller die niet besteed werd en toen kon de raad zelf beslissen van geven we het nu uit of gaan we het doorschuiven naar de volgende voorjaarsnota. Dus die spelregel van het moet automatisch doorschuiven snapt spreker niet want het was nog niet bestemd in die voorjaarsnota.
Wethouder Schilderman legt uit dat een meevaller in het lopende jaar altijd terugkomt bij de voorjaarsnota van het volgende jaar, ook als die zich bijvoorbeeld in februari voor het uitkomen van de voorjaarsnota van dat jaar heeft voorgedaan want dan heeft die zich voorgedaan in het lopende begrotingsjaar en dat speelde in dit geval ook.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) vraagt waar deze spelregel staat.
Wethouder Schilderman geeft aan dat deze spelregel sowieso in het coalitieakkoord heeft gestaan maar het is ook een spelregel, en die is ook aangenomen per motie, die eigenlijk altijd gehanteerd wordt. Wat wel wordt gesnapt van de Partij voor de Dieren is kan je dat allemaal bijhouden als het op verschillende plekken staat. Daarom is het misschien verstandig om te kijken of dit nog wat duidelijker kan worden uitgeschreven met elkaar.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) vindt het fijn dat de spelregels gaan worden beschreven want met het feit dat het in het coalitieakkoord staat neemt zijn fractie geen genoegen. Dat is in ieder geval een spelregel waar hij niet mee instemt.
Wethouder Schilderman geeft aan dat alles waar de raad in meerderheid mee instemt het beleid is waar het college zich aan te houden heeft en natuurlijk kunnen individuen daar anders over denken maar het beleid van de meerderheid van de raad is het kader waar zij zich aan te houden heeft en dat is het kader waarop zij adviseert. In de adviescommissie was ook het idee om te kijken of de verordening ook nog passend is. Daarom zal in de volgende adviescommissie met elkaar worden gesproken over op welke vlakken er allemaal onduidelijkheid is en hoeveel werk dat vraagt om dat

verder uit te schrijven met elkaar en er wordt in ieder geval voor die tijd zoveel mogelijk op papier gezet.
De PvdA vroeg hoe de sociale basis geland is op het stadskantoor. Het is echt heel serieus opgepakt en er bestaat ook geen onduidelijkheid over wat er bedoeld is met dat amendement, namelijk dat de eerste vier gewoon staan en dat op het moment dat je bij de vijfde aankomt dan inderdaad anders gaat kijken en dat zijn ook de principes waar later dit jaar in de uitwerking op teruggekomen wordt.
De PvdA vroeg naar het ravijnjaar 2026, namelijk of er al iets meer kon worden gezegd over wat de gevolgen daarvan zijn. Dat is een soort afweging van in hoeverre wil je daarop vooruitlopen. Conform het advies van de VNG en de wens van de raad laat de gemeente een tekort zien. Spreker gaat er niet op vooruitlopen of alvast extra moet worden bezuinigd want welke prikkel is er dan nog voor het Rijk om het probleem dat zij gecreëerd heeft op te lossen. Er zat ook gedeeltelijk de vraag in of dit is bemoeilijkt omdat het kabinet is gevallen. Dat is inderdaad het geval. Met een nieuw kabinet zal het gesprek opnieuw weer vormgegeven moeten worden en dit zal de gemeente dus ongetwijfeld raken. Aan de andere kant, als alle partijen hier een politiek onderwerp van maken bij hun eigen landelijke partij, voor zover daar sprake van is, helpt dat wellicht straks. Strijd ervoor, voor zover u dat nog niet gedaan heeft, om het in het programma te krijgen en stuur je nieuwe Tweede Kamer-fractie ook op pad met de boodschap dat dit opgelost moet worden is haar oproep.
Mevrouw Assen (PvdA) merkt op dat de minister in het recente debat er wel op is ingegaan maar zorgt dit voor iets meer duidelijkheid richting gemeente?
Wethouder Schilderman antwoordt ontkennend want door de Kamer is de hele systematiek vanaf 2026 controversieel verklaard. Daardoor gaat er op dit moment vrij weinig gebeuren. Dat is een voor- en een nadeel. Het voordeel is hoe het erbij stond was niet helemaal geweldig maar het nadeel is ook dat er dus nog langer onzekerheid is.
De PvdA vroeg naar hoe maken we keuzes in Groei in balans en wat doen we nou als daar iets sneuvelt. Ook binnen Groei in balans vindt die overprogrammering plaats. Dus als er iets sneuvelt wordt dat opgevangen door een ander project binnen hetzelfde beleidsterrein maar er wordt niet tussen de verschillende beleidsbudgetten geschoven want als er bijvoorbeeld een overschot is op groen wordt dit niet ingezet voor mobiliteit en andersom. Het college denkt dat wanneer dat zou gebeuren wellicht geld efficiënter kan worden besteed maar dan wordt het budgetrecht van de raad geraakt en dat doet het college dus ook niet.
De PvdA vroeg of nog moet worden gekeken naar de grondexploitaties in Leidsche Rijn en in het stationsgebied. In de scenario's die eraan komen zal worden gekeken of daar nog verdere ruimte is maar de winsten die daarin zitten worden tussentijds afgerond en jaarlijks betrokken bij de voorjaarsnota. Het is ook heel goed om daar bij de komende voorjaarsnota naar aanleiding van dit signaal weer naar te kijken van moeten we daar nog iets extra's in doen. In principe zit dat in de werkwijze maar er zal nog een keer extra met het boze oog naar worden gekeken.
Dan vroeg Student & Starter of er minder reserves kunnen worden gemaakt en dat meer besteden aan de doelstelling van het coalitieakkoord en of daar een scenario voor kan worden gemaakt. Bij de voorjaarsnota zou misschien kunnen worden gekeken of er nog ergens een kans zit in een van de reserves. De reguliere werkwijze wordt gehanteerd en er is niet per se aanleiding om te denken dat er iets in zit maar op het moment dat er iets in zit zal het college dat zeker niet achterwege laten. Op dit moment wordt ook breed binnen de hele organisatie geïnventariseerd wat alle kansen zijn die er zijn. Het ligt dus in de reden om ook daarnaar te kijken.
Student & Starter vroeg of het de gemeente zou helpen om anticyclisch te begroten in de stad. Vanuit de economische theorie denkt spreker daar heel veel over maar het gaat erom in welke mate is de gemeente in staat om anticyclisch te begroten gezien het feit dat de gemeente in zulke mate afhankelijk is van middelen die vanuit het Rijk komen. De gemeente slaagt daar dus alleen in als het Rijk ook anticyclisch gaat begroten. Tenzij het Rijk dat doet ziet zij daar dus niet veel kans in tenzij de

raad zou zeggen dat er heel veel gefluctueerd moet worden met de lasten want dan zou je het wellicht op die manier kunnen doen maar dat staat weer op gespannen voet met het coalitieakkoord. Dus dat zal het college dit niet voorstellen.
Dan vraagt Student & Starter naar waarom de algemene dekkingsreserve daalt. Daar zijn 2 oorzaken voor. Het rekeningresultaat wordt toegevoegd en conform de bestemmings- en dekkingsvoorstellen weer uitgegeven. Daarnaast worden de saldi over de jaren geëgaliseerd en het is dus geen doelstelling om de extra middelen in te houden met het idee dat het uiteindelijk juist over de jaren gelijk is.
De heer Snijder (Student & Starter) vraagt of de wethouder zou kunnen toezeggen dat er in het vervolg meer duidelijkheid wordt gegeven over de dekkingsreserve.
Wethouder Schilderman zal kijken of daar de volgende keer meer tekst aan kan worden toegevoegd maar in principe is het gewoon de werkwijze om te egaliseren over de jaren heen.
Student & Starter gaat op een aantal vlakken komen met indicatoren. Zij is daar heel erg benieuwd naar, ook om te zien waar verbetering nodig is, maar juist is gezegd dat die indicatoren moeten volgen uit het beleid. Dat is gezegd bij de beleidstandaard, namelijk bij het beleid kijk je welke indicator hoort daarbij zodat er vervolgens een duidelijke verbinding is tussen de beleidscyclus en de begrotingscyclus. Dus spreker is heel benieuwd naar wat de voorstellen zullen zijn maar er zal op die wijze naar worden gekeken want het moet dus echt een relatie hebben tot het beleid wat je voert want anders zeggen die indicatoren vrij weinig.
Over de nota Reserves wordt aangegeven dat reserves moeten worden ingesteld met een specifiek doel en dat wordt in het raadsvoorstel gemist. Dat gebeurt bij het instellingsbesluit van de reserves. Dus dat is al gedaan bij al die reserves. De nota zegt inderdaad ook dat die opgeheven moet worden als er gedurende 4 jaar geen mutaties plaatsvinden. De vraag is of daar een overzicht van gemaakt kan worden maar dat wordt al gedaan, namelijk jaarlijks bij de jaarstukken en niet bij de begroting.
Dan is er een vraag over een overzicht van alle voorstellen en diensten en hoe er verwezen werd naar de lokale paragraaf. Hieruit wordt begrepen dat Student & Starter de informatie uiteindelijk gevonden heeft want dit stond inderdaad in een van de bijlagen maar het is inderdaad misschien wat lastig geweest om dat door te zoeken. De poging is geweest om de hoofdinformatie in de lopende tekst te zetten en de aanvullende informatie in de bijlage in het kader van de leesbaarheid maar bij Student & Starter heeft dit niet het gewenste effect gehad. Dus dat is iets om naar te kijken maar dat is in ieder geval hoe het gebeurd is. De informatie was er maar het had wellicht handiger gekund.
DENK vroeg naar het gratis verstrekken van paspoorten en ID bewijzen. Spreker zag dat een beetje als een aankondiging. Er is hier al eerder gesproken over wat dat kost en spreker kijkt erg uit naar op welk vlak DENK dan minder zou willen doen.
De ChristenUnie vraagt naar welk risico het Rijk voor de gemeente oplevert en of daar samen in kan worden opgetrokken met andere gemeenten om dat risico te verkleinen. Dat doet het college al heel sterk, zowel via de VNG, via de G4 en als Utrecht individueel. Dit wordt ook ambtelijk en bestuurlijk gedaan om dit verder te doen met elkaar en vanaf deze plek ook nog de oproep om allemaal uw eigen politieke kanalen in te zetten om de problemen van 2026 op te lossen.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) vindt die inzet hartstikke goed. Specifiek zitten de partijen in de fase van de campagne maar daarna komt de formatie hopelijk snel op gang en daar was de vraag of de wethouder bereid is om ook specifiek een stuk op tafel te leggen zodat dit meegenomen kan worden in die gesprekken.
Wethouder Schilderman zegt dat zij daartoe bereid is maar dan wordt gezocht naar wat het handigste middel is voor dat stuk en als dat via de VNG het handigste is of voor de griffier. Dit zal worden gedaan waar wordt gedacht dat het het meeste effect zal hebben. Het zou ook handig zijn als de formatie wat snel zou gaan want op het moment dat bijvoorbeeld in februari al duidelijk is of er in een coalitieakkoord een oplossing komt voor de problematiek van 2026, is er natuurlijk een heel

ander soort gesprek met elkaar rondom de scenario's bij de voorjaarsnota dan wanneer dat niet zo is.
De ChristenUnie gaf aan dat een aantal indicatoren worden gemist en dat er geen data zijn. Dat is omdat een aantal indicatoren volgen uit de inwonersenquête en die wordt om de 2 jaar gehouden. Dat betekent dat er niet ieder jaar data over verschijnen.
De ChristenUnie vraagt ook naar het weerstandsvermogen op 1 en of het college wel eens heeft nagedacht om dat verder te verhogen. In principe houdt de gemeente zich aan afspraken die daarover zijn gesteld, namelijk dat er wordt gestreefd naar een weerstandsvermogen van 1. Dat is omdat het weerstandsvermogen al een vertaling is van de risico's en de inschatting daarvan. Een weerstandsvermogen van meer dan 1 zou betekenen dat er meer geld in de reserves wordt gezet dan verwacht wordt nodig te hebben voor de risico's die er zijn en dat lijkt niet per definitie verstandig.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) kan het begrijpen dat het uit de inwonersenquête komt maar bijvoorbeeld het percentage Utrechters dat vertrouwen heeft in de gemeenteraad. Dat is in 2021 voor het laatst gemeten en dat was 55%. Als het om de 2 jaar is zou het in 2023 weer terug moeten komen en nu is dat staatje totaal leeg tot 2026.
Wethouder Schilderman geeft een antwoord op deze specifieke indicator in de tweede termijn.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) gaat het niet specifiek om dit punt. Het valt bij meer indicatoren op dat die leeg lijken te zijn en die enquête kan een deel van het antwoord zijn maar het gevoel is bij de fractie dat het breder is. Dus graag in de tweede termijn kijken of daar inderdaad meerdere oorzaken voor zijn.
Wethouder Schilderman zegt dat zij hierop terugkomt maar ze heeft het idee dat het te maken heeft met de inwonersenquête. Dan vraagt de ChristenUnie wat eigenlijk de rol van de wethouder Financiën is over de grote risico's. Als wethouder Financiën kijkt zij met de grootste risico's van projecten mee. Dat wordt bijvoorbeeld ook collectief gedaan met de gemeenteraad als het gaat om de regeling risicovolle projecten. Specifiek betekent dat ook wel eens dat zij hier en daar in een project actiever meekijkt maar eigenlijk is het de bedoeling dat iedere afdeling en ieder project natuurlijk zelf hun risico's goed beheren.
De ChristenUnie vraagt naar het ommetje, of dit een wijziging betreft of wat gebeurt er nou eigenlijk bij dit ommetje. Dat ging over een groen ommetje wat eerder al besloten is en in de bestuursrapportage wordt het krediet bijgesteld. Dus het besluit om het in te stellen is al eerder genomen en dit gaat over de hoogte ervan aan te passen.
De ChristenUnie vraagt naar de reserve van het Gemeentefonds. Daar is zonet al meer over aangegeven maar dat heeft echt met de technische uitwerking te maken dat die dus later in het jaar komt. Het is een andere werkwijze om dat minder op te potten en technisch handiger te doen met elkaar.
Dan vroeg de ChristenUnie naar verbonden partijen zoals de Bghu en de RUD. De kosten stijgen en moet de gemeente niet strenger en strakker sturen? Het college heeft ook gedacht dat dit inderdaad aanleiding is om de nota Verbonden partijen aan te passen. Dat heeft te maken met dat dit op een aantal vlakken wordt gezien maar het gaat ook om de ideeën in de raad en de maatschappij over hoe om te gaan met verbonden partijen die wijzigen. Dus dit is een aanleiding om daar ook naar te kijken. Overigens hoort bij strenger en strakker sturen een verhoging van de cao waarmee een uitvoeringsorganisatie niet per se verandert en dat zal ongetwijfeld ook niet de bedoeling zijn. Dat zijn namelijk vaak de aanleidingen voor grote stijgingen.
De ChristenUnie heeft het over de klimaatparagraaf maar al eerder is gemeld dat dit bij deze begroting niet gehaald kon worden maar het lijkt goed om bij de klimaatvisie met elkaar te bespreken over wat precies de wens is om het inzichtelijker te maken. Als zou blijken dat dit logisch

in de begroting zou kunnen passen heeft spreker daar bij voorbaat niets iets op tegen maar dat is een gesprek dat de raad eerst bij de klimaatvisie moet hebben.

Tweede termijn

Mevrouw Ramaker (VVD) wil een bevestiging van de positie van de raad, het idee is dat dit ook raadsbreed gesteund wordt, namelijk de hoofdlijnen van de scenario's en het meegeven van de vertrekpunten, dat die eerder worden gekregen dan bij de voorjaarsnota. Dan krijgt de raad de scenario's maar het ontwerp daarvan zou de VVD graag eerder willen zien. Dus daar gaat de VVD een motie voor indienen.
Verder is de VVD ook heel erg bezig met hoe krijgt de raad meer grip, meer sturing op de financiën. De raad heeft het budgetrecht. Het is ook belangrijk gelet op alle onzekerheden en crises die er zijn in de wereld, hoe anticipeer je daarop en daarom, ook in aansluiting op de brief van de rekenkamer die de raad in maart heeft gekregen, gaat de VVD een motie opstellen over meer grip op de reserves als raad.
Als laatste vindt de VVD het belangrijk dat de gemeente een betrouwbare overheid is en dat het ook uit te leggen is aan inwoners waarom een ozb verhoogd kan worden. Dat zit vooral in de ozb zelf. De redenen waarom de ozb gebruikt wordt kunnen worden gevolgd maar waarom als buitenproportioneel de belastingcapaciteit op meerpersoonshuishoudens met een eigen woning groot is, waarom er dan geen maatregelen worden genomen van hoe kunnen we deze druk ontlasten. Dat komt bij de VVD over als dat er geen echte visie is, geen kader op dit belastinginstrument, en daar zal de VVD ook een motie voor indienen.
Mevrouw Assen (PvdA) heeft de wethouder een hele heldere visie horen uitspreken over waarom er wel gekozen is voor de hogere ozb. Begrepen wordt dat de VVD het daar niet mee eens is maar dat die visie er niet is. Die analyse kan niet worden gevolgd.
Mevrouw Ramaker (VVD) herhaalt dat de VVD ook kan volgen de verklaring waarom het ozb-instrumentarium wordt gebruikt voor het dekken van ambities maar het gaat erom dat je als overheid ook een verhaal hebt van als er dan dit gebeurt binnen de ozb, dan doen we dit en een aantal jaar geleden had de gemeente dat kader wel. Dat is met de nieuwe lokale belastingen afgeschaft maar de VVD wil echt een visie op dat vrije gedeelte, dus dat dat meer consistent is.
De heer Claasen (GroenLinks) merkt op dat de regelingen bij elkaar komen in individuele gezinnen. Kan de wethouder met desnoods een hypothetisch multiprobleemgezin met een paar regisseurs bij elkaar, laten zien hoe het bij elkaar komen van verschillende bezuinigingen het leven ernstig kan beïnvloeden van mensen of juist niet? Kan de wethouder dat met 1, 2 of 3 hypothetische probleemgezinnen, desnoods met wat benaderingen, toch inzichtelijk maken? De gemeente gaat mensen straks heel veel pijn doen en GroenLinks wil graag weten wat er nou echt gebeurt in zo'n individueel huishouden.
De heer Van Steeg (CDA) is blij met wat de wethouder zei over het meenemen van de SPUK-gelden in het planningsoptimisme en de overheidsgelden. Het gaat om 2 dingen, sowieso het moment van uitkeren van het rijk maar ook wat betreft het aantal bestedingen dat wordt gedaan en de claim die dat legt op de ambtelijke capaciteit, beiden moeten worden meegenomen.
Over de reserves. Spreker blijft er moeite mee houden dat de 15 reserves in de Tweede Bestuursrapportage wordt gedaan. De discussie over de nota Reserves, het gaat er niet om dat per se die nota Reserves moet worden aangepast maar de gemeente zit in een tijd dat daar toch een keer naar gekeken moet worden hoe dat in de toekomst moet worden gedaan. Dat zei de adviescommissie ook en dat zou tot een principiële discussie moeten leiden over de nota Reserves. Dan kan het CDA een motie indienen en er kan ook nog een keertje het debat goed worden gevoerd. Misschien is beide nodig maar dat moet er wel toe leiden dat nog een keer inhoudelijk wordt

gekeken naar de nota zelf. Dus het gaat niet zozeer om de goede uitvoering want de wethouder zegt dat doen wij over het algemeen. Hij ziet daar eerlijk gezegd ook nog wel ruimte voor verbetering maar dat kan er zeker toe leiden dat er aanpassingen nodig zijn en daar moet gewoon naar worden gekeken.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) gaat het nog om de meevallers die het volgende jaar naar de voorjaarsnota zouden moeten. Hier zit wel wat licht in tussen een financiële verordening die er is en hoe het college hier zelf over denkt wat aan de hand van het coalitieakkoord door een meerderheid van de raad is vastgesteld. Het is een goed idee om dit nog eens een keer goed te gaan beschrijven en om te kijken of dit zo is als de meerderheid van de raad het echt zou willen. Dat kost wat tijd maar het is wel goed om te doen want het frustreert de fractie in ieder geval en misschien andere fracties ook. De dekking waar hij het over had, daar zal een motie over worden gemaakt en die komt dus bij het slotdebat op een creatieve manier terug.
Mevrouw Assen (PvdA) neemt een aantal dingen mee terug naar de fractie om daar overleg over te hebben. De PvdA is in ieder geval blij om te horen dat het aangenomen amendement serieus is opgepakt maar nog niet is exact gehoord wanneer de uitgangspuntennotitie naar de raad komt. Over een goede balans en de grondexploitaties gaat de fractie nog even overleg hebben.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) vindt het fijn dat nog even wordt teruggekomen op de indicatoren. Spreker heeft een paar voorbeelden doorgestuurd. Het verbaast hem waarom er geen toelichting bij staat waarom het leeg of niet helemaal gevuld is. De ChristenUnie sluit aan bij de oproep van de Partij voor de Dieren over de spelregels. Het kan zijn dat waar ze ook vandaan komen, het is belangrijk dat ze op één plek goed worden vastgelegd en verstandig om een duidelijke toezegging te noteren van de wethouder dat die daar in ieder geval schriftelijk een voorstel over doet wat dan kan worden besproken in de commissie Financiën en het dan snel in de raad kan worden vastgesteld. Het is niet zo'n ingewikkeld proces en misschien kan het parallel lopen aan andere gesprekken die in de commissie Financiën worden gevoerd. Gewoon op een rij zetten wat is er nu, dat in de commissie Financiën bespreken en dan in de raad vaststellen. Is de wethouder daartoe bereid?
Tot slot worstelt de fractie nog wel een beetje met de risico's. Hij snapt dat het bij de vakinhoudelijke wethouders ligt en daar zullen ook de risico's even worden langsgegaan, in ieder geval voor het stationsgebied en het tweede risico dat wordt genoemd. Tegelijkertijd verwacht de fractie ook een rol van de wethouder want het heeft echt een impact op de begroting en hoeveel geld over is. Daar kijkt hij richting de raad of die er ook nog iets mee wil.
Wethouder Schilderman merkt ten aanzien van de reserves op dat de accountant meegaf dat je kritisch kunt zijn op de mutaties op reserves. De rekenkamer geeft ook aan dat de toelichtingen op de mutaties in de reserves vaak technisch zijn en dat het een zoektocht is hoe dat moet worden beoordeeld. Het is dus een uitdaging om dat nog verder te beschrijven want de mutaties die hier gebeuren zijn inderdaad technisch van aard maar begrepen wordt dat er behoefte is aan in ieder geval meer uitleg daarvan en dat kan worden gedaan. Er wordt ook doorheen gehoord dat er een vraagstuk is om iets te wijzigen aan de nota maar het is nog steeds niet helder wat de vraag is om te wijzigen aan die nota. Daarom stelt spreker voor om hierover met elkaar in gesprek te gaan zodat het college kan horen waar de behoefte zit tot die wijziging. Wat zij in ieder geval meeneemt is dat het nog explicieter moet worden toegelicht en moet worden geprobeerd om het niet zo technisch te maken als dat wordt toegelicht. Dat is een opdracht die spreker sowieso meeneemt en die in de toekomst ook verder zal worden toegepast. Dat neemt niet weg dat dit technische mutaties zijn die verder weg nog worden tegengekomen.
Dan was er nog een vraag van de ChristenUnie over de indicatoren. De indicatoren die de ChristenUnie benoemde komen inderdaad uit de inwonersenquête. De oorsprong komt uit de aanpassing van de beleidscyclus van de programmabegroting uit juni en dat is de aanleiding dat er nu

geen cijfer bekend is. De digitale begroting omvat een verdere toelichting van de indicatoren waaronder ook de oorsprong, de bron en ook een analyse daarvan. Daar is in de ontbijtsessie verder op doorgegaan. De indicator Samen de stad maken op pagina 86, daarvoor geldt dat er een nieuw beleidskader komt voor Samen de stad maken. Dat gaat over het doorklikken op het pijltje bij de indicator in de digitale begroting en daar staat de toelichting ook in. Dat is in de ontbijtsessies ook verder besproken maar dat neemt niet weg dat het goed is om er altijd kritisch naar te blijven kijken.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) zegt dat waar de indicatoren niet helemaal zijn ingevuld dat ook een reden zal hebben maar is het niet verstandig om dat in het document toe te voegen van als het niet gevuld is, dan is het om die en die reden?
Wethouder Schilderman beaamt dat dat kan worden toegevoegd maar dat betekent wel dat dit bij meerdere dingen moet worden beschreven. Dus dat wordt ook weer breder en daarom is het eigenlijk ook alleen op de site gedaan zodat de echt geïnteresseerden daar door kunnen klikken. Misschien moet toch met elkaar even worden afgewogen of dat een goed idee is.
De VVD heeft aangegeven dat de scenario's eerder naar de raad moeten. Als dat een motie is die de VVD indient zal het worden bezien maar er wordt nu heel hard gewerkt aan die scenario's en die kunnen dus niet eerder worden geleverd. Dus als de VVD zegt dat er gestopt moet worden met de uitwerking en dat aanpassingen moeten worden gedaan. Dat kan maar dan komen er geen scenario's bij de voorjaarsnota. Dan komen die scenario's later. De scenario's zijn juist zo ingestoken dat er echt meerdere opties zijn. Dus dat de raad daarmee ook aan kan geven, dus niet als een volledig afgeronde voorjaarsnota. Dat raakt de heer Van Heuven ook aan. Eentje die al helemaal rond is. Nee, juist meerdere opties waarvan de raad kan zeggen dit wil ik wel en dat wil ik niet en wellicht heeft het college ergens een voorkeur voor maar er moeten meerdere uitgewerkte opties zijn die ook haalbaar zijn. Dat is wat in ieder geval zal worden gedaan.
GroenLinks vroeg nogmaals naar regelingen en hoe ze bij elkaar komen bij individuele gezinnen. Dit type inzichten zijn op landelijk niveau beschikbaar maar die zijn er niet op gemeentelijk niveau. Dat heeft er ook mee te maken dat een beeld van hoe het gaat met een individueel gezin, de gemeente gaat niet over inkomens van individuele gezinnen. De gemeente kan zich daar dus niet een compleet beeld van vormen. Ook wanneer dat hypothetisch wordt gedaan gaat dat heel weinig zeggen maar er zit hier een zoektocht in om te weten wat een regeling betekent voor een specifiek onderdeel. Bespreek dat als de uitgangspunten en de PvdA vroeg ook wanneer komt de uitwerking van de opgave in het sociaal domein. Die komt aan het einde van dit jaar. Dat is ook een moment om te kijken welk niveau van inzicht gezocht wordt maar een perfect beeld van multiprobleemgezinnen kan niet worden gegeven want die informatie is er niet.
Mevrouw Assen (PvdA) denkt dat dit bij andere domeinen meer bij W & I zit maar werkt de gemeente ook met nieuwe modellen en dat soort standaardgegevens om het effect door te rekenen? Dus zonder de precieze data van Utrechtse inwoners zou er wel inzicht in te krijgen moeten zijn.
Wethouder Schilderman legt uit dat het eraan ligt of het echt inzicht moet geven in wat er precies gaat gebeuren en wat de inschatting moet zijn. Aan het einde van het jaar komt een uitwerking van hoe gaat dat er verder uitzien. Dat lijkt de plek om dit verder te bespreken. Als de PvdA nog specifieke wensen heeft moet zij dat meegeven aan de wethouder Sociaal domein. Die heeft wellicht ook beter in beeld het model waar mevrouw Assen aan refereert zodat kan worden aangegeven of dat in dit geval relevant is maar de algemene inkomenssituatie per gezin is niet bekend bij de gemeente.
De ChristenUnie vroeg naar financiële afspraken en de Partij voor de Dieren ging ook in op de financiële spelregels. Zij kan zich de frustratie bij de Partij voor de Dieren goed voorstellen. Het is een opdracht voor het college om het verder op te schrijven met elkaar. Ze zijn er wel vaak en het is ook altijd een gebruik geweest in de raad dat er ook financiële spelregels zijn en dat op basis daarvan ook

geadviseerd wordt en dat die vaak ook aangepast worden in coalitieakkoorden. Dus zo is dat hier ook gewoon gebeurd en gegaan maar spreker snapt de wens om dat verder op een rij te zien. Dus zij gaat haar best doen om dat verder op een rij te zetten en de raadsleden zullen daar met elkaar het gesprek over willen voeren en de raad is vast bereid om dat te entameren.

Gemiste vragen?
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) vraagt op welke termijn de spelregels op papier worden gezet.
Wethouder Schilderman zal op die vraag zo meteen antwoord geven.

Toezeggingen?
Wethouder Schilderman zegt toe: de financiële spelregels in uit te werken inzake de financiële werkwijze als onderdeel van de financiële verordening in afstemming met de adviescommissie C&F (binnen een half jaar na gesprek met adviescie).

De voorzitter sluit hiermee de vergadering om 23.17 uur onder dankzegging voor inbreng en aandacht.